

เรื่อง ทู เเฮียง และวรรณกรรมเวียดนาม

นวนิยายไม่ว่าจะเป็นประเภชโศกหรือภาษาโศก มักจะสะท้อนสังคมและทัศนะทางการเมือง ในเวลาและสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์นั้นๆ ขึ้น ดังนั้นการศึกษานวนิยายควบคู่ไปกับการศึกษาสังคม จึงเกิดขึ้นจากความคิดที่ว่าสิ่งแวดล้อมย่อมมีอิทธิพลต่อความคิดมนุษย์ ดังเช่นชาวเวียดนามซึ่งมีความทรงจำและความเจ็บปวดจากการถูกปกครองและถูกรุกรานจากต่างชาติ ก็ได้ใช้นวนิยายเป็น เครื่องแสดงออกทางความคิดและอารมณ์ความรู้สึก นับตั้งแต่วรรณคดีเวียดนามได้รับอิทธิพลจาก ตะวันตกในการพัฒนาอักษรรุ่นใหม่ คือ อักษรก๊วกหงือ (quoc ngu) ขึ้นใช้ในสมัยที่ฝรั่งเศสเป็นเจ้าของ อาณานิคม นวนิยายสมัยใหม่ก็ได้ถือกำเนิดขึ้นและประชาชนจำนวนมากก็ได้อาศัยนวนิยาย เหล่านี้อ่านเพื่อผ่อนคลาย เพื่อให้เข้าใจตนเองและสภาพสังคม และเพื่อสร้างความพึงพอใจใน ชีวิตด้วยการค้นหาความหวังและกำลังใจให้กับตนเองท่ามกลางสังคมที่มีปัญหามากมาย นักเขียน จำนวนหนึ่งซึ่งได้รับการศึกษาจากตะวันตกพยายามผสมผสานแนวคิดใหม่เกี่ยวกับประชาธิปไตย เสรีภาพ ความเท่าเทียมกัน สิทธิส่วนบุคคลที่สามารถจะมีความรักและความสุขส่วนตัวได้ นักเขียนเหล่านี้ต้องการผสมผสานแนวคิดที่ดีจากตะวันตกให้เข้ากับสังคมเวียดนาม จุดมุ่งหมายก็เพื่อ ต้องการให้ประเทศมีเสรีภาพ และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนักเขียนกลุ่มนี้พยายามกระตุ้นสังคมและ ระบบการเมืองให้เกิดการเปลี่ยนแปลง พวกเขาจึงได้สะท้อนทัศนะใหม่ทางสังคม เรียกร้องให้เกิด การเปลี่ยนแปลงทางสังคมไปในทางที่ทันสมัย ดีแก่สภาพสังคมที่เต็มไปด้วยความชั่วร้ายพร้อมทั้ง เสนอแนวคิดต่อต้านระบบอาณานิคมและกระตุ้นให้ประชาชนเกิดความรักชาติ จึงอาจกล่าวได้ ว่านวนิยายสมัยใหม่ที่เกิดขึ้นในยุคอาณานิคมนี้ นอกจากจะให้ความบันเทิงแก่ประชาชนแล้วยัง เป็นเครื่องมือสำคัญของกลุ่มนักเขียนปัญญาชนในการวิพากษ์วิจารณ์สังคม โดยเฉพาะสถาบัน ครอบครัว ในฐานะศูนย์รวมความคิดแบบขงจื้อ ซึ่งเป็นความคิดแบบเก่าที่พวกเขาไม่ต้องการให้มี อยู่ในสังคมต่อไป

2.1 บริบทวรรณกรรมเวียดนามสมัยใหม่

เมื่อนวนิยายเข้ามามีบทบาทในการวิพากษ์วิจารณ์สังคมยุคอาณานิคม นักเขียน เวียดนามจำนวนหนึ่งได้พยายามนำเสนอแนวคิดสำคัญในการผสมผสานคุณค่าของประเพณีนิยมกับ วิธีชีวิตใหม่เข้าไว้ด้วยกัน เพราะพวกเขาเห็นว่าแนวคิดขงจื้อไม่ได้มีข้อเสียแต่เพียงอย่างเดียว ข้อดี ก็มีเช่นกัน และแนวคิดสมัยใหม่ก็ไม่ได้มีแต่ข้อดี ข้อเสียก็มีเช่นกัน คำถามสำหรับนักเขียนก็คือว่า

ทำอย่างไรจึงจะรักษาแนวคิดระบบเก่าและผสมผสานให้เข้ากับแนวคิดแบบใหม่ได้ แต่ก็มีนักเขียนอีกกลุ่มหนึ่งที่ได้รับอิทธิพลแนวคิดจากตะวันตกมาก พวกเขาไม่ต้องการสร้างความสมดุลระหว่างคุณค่าของประเพณีนิยมดั้งเดิมกับแนวคิดสมัยใหม่ นักเขียนกลุ่มนี้ต้องการให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความทันสมัยมากยิ่งขึ้น พวกเขาจึงปฏิเสธแนวคิดขงจื้อและเม่งจื้อที่มีอยู่ทั้งหมด เพราะพวกเขาเห็นว่าความเชื่อและขนบธรรมเนียมตามแนวทางขงจื้อที่ยึดถือปฏิบัติกันมาหลายร้อยปีนั้น ไม่สามารถช่วยต้านทานอำนาจจักรวรรดินิยมได้ รวมไปถึงความเสื่อมถอยในอำนาจของสถาบันพระมหากษัตริย์และการทำงานของขุนนางที่ยังยึดติดกับระบบเก่า ซึ่งไม่สามารถเป็นที่พึ่งพิงแก่ประชาชนได้ เป็นสาเหตุให้นักเขียนกลุ่มหลังนี้พยายามทลายกำแพงประเพณีนี้ด้วยการใช้วรรณกรรมสมัยใหม่ โดยเฉพาะนวนิยายเป็นเครื่องมือในการเปิดโลกทัศน์ใหม่ให้แก่ชาวเวียดนาม และประเด็นสำคัญที่นักเขียนกลุ่มนี้กล่าวถึง คือ การต่อต้านศูนย์รวมแห่งแนวคิดอนุรักษนิยมขงจื้อซึ่งหมายถึง ครอบครัวประเพณีนิยม (the traditional family) โดยนำเสนอแนวคิดที่ว่า สังคมเวียดนามยังเป็นสังคมที่ประกอบไปด้วยครอบครัวที่ยึดถือประเพณีนิยมตามหลักขงจื้อ ซึ่งถือว่าเป็นอุปสรรคสำคัญที่ขัดขวางไม่ให้เกิดความอิสระในการแสวงหาความสุขส่วนบุคคล (the happiness of the individual) และความเจริญก้าวหน้าของสังคม

ดังนั้นประเด็นสำคัญที่กล่าวถึงในนวนิยายของนักเขียนกลุ่มนี้จึงเป็นการวิพากษ์วิจารณ์รูปแบบการดำเนินชีวิตของครอบครัวประเพณีนิยมในหลายๆ ด้าน เช่น การแต่งงานที่ถูกจัดขึ้นระหว่างสองครอบครัว ซึ่งพิจารณาจากฐานะทางสังคมที่เท่าเทียมกัน ร่ำรวยเหมือนกันหรือจะต้องเป็นบุคคลที่ให้ความสะดวกสบายและเป็นที่ยังพอใจของพ่อแม่ทั้งสองฝ่ายได้ ในนวนิยายของนักเขียนกลุ่มนี้มักกล่าวถึงชะตากรรมของหญิงสาวซึ่งไม่มีสิทธิที่จะเลือกคู่ครองที่ตนเองต้องการได้ หญิงสาวเหล่านี้มักจะไม่ได้รับการศึกษาเท่ากับผู้ชายที่อยู่ในวัยเดียวกัน พวกเขาต้องอยู่กับครอบครัวเพื่อเตรียมตัวรับบทบาทใหม่ในในอนาคตนั้นคือ บทบาทของภรรยาและแม่ ตามหลักขงจื้อ หญิงสาวชาวเวียดนามต้องอยู่ภายใต้หลักที่ต้องเชื่อฟัง 3 ประการและต้องมีความสามารถ 4 ประการ (three submissions and four virtues)¹ หลักที่ต้องเชื่อฟัง 3 ประการนี้แบ่งตามช่วงวัยของผู้หญิงเป็น 3 ช่วงด้วยกันคือ เมื่อยังเป็นเด็กเธอต้องเชื่อฟังบิดา เมื่อยามหญิงสาวแต่งงานต้องเชื่อฟังสามี และเมื่อสามีของเธอตาย เธอต้องฟังลูกชายคนโต ส่วนความสามารถ 4 ประการที่หญิงพึงมีประกอบด้วย 1. ความสามารถในการทำงานบ้าน เช่น ทำอาหาร เย็บปักถักร้อย ฯลฯ 2. รูปร่างหน้าตาสวยงาม 3. พุดจาไพเราะ 4. และกิริยามารยาทดี สิ่งเหล่านี้หญิงชาวเวียดนามต้อง

¹ Montira Rato, Class, "Gender and the Representation of Peasant Women in Vietnam Literature", Manusya: Journal of Humanities, Special Issue No.5 (2003), p.47.

ยึดถือและปฏิบัติมาตลอดนับเนื่องแต่อดีต นอกจากนักเขียนกลุ่มนี้จะกล่าวถึงชะตากรรมของ ผู้หญิงที่ไม่มีสิทธิ์เลือกคู่ครองด้วยตนเอง อีกทั้งต้องปฏิบัติตามจารีตประเพณีที่ได้กำหนดไว้ นักเขียนกลุ่มนี้ยังวิพากษ์วิจารณ์ครอบครัวประเพณีนิยมที่สนับสนุนให้ชายหนุ่มหญิงสาวแต่งงาน ตั้งแต่อายุน้อยและยังสนับสนุนให้ผู้ชายสามารถมีภรรยาได้หลายคน (polygamy) โดยเฉพาะ ในประเด็นหลังนี้ถูกวิพากษ์วิจารณ์และถูกโจมตีอย่างหนักจากนักเขียน เพราะในขณะนั้น (ช่วง ทศวรรษ 1930) กฎหมายและหลักธรรมเนียมประเพณียังอนุญาตให้ฝ่ายชายมีภรรยาหลายคนได้ ดังนั้นนวนิยายหลายเรื่องจึงมักจะสะท้อนภาพของครอบครัวที่ประกอบไปด้วยสามีที่มีภรรยา หลายคน รวมไปถึงภาพการซื้อขายนางบำเรอเข้ามาไว้ในบ้าน ในขณะที่ภรรยาหรือนางบำเรอก็ มักจะอิจฉาริษยา เกียดขังฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งที่ได้รับความรักจากสามีมากกว่า รวมทั้งยังกล่าวถึงลูก ที่เกิดมาแต่ละคนจะไม่ได้รับโอกาสและความรักที่เท่าเทียมกัน นอกจากนี้ยังมีนวนิยายที่มีเนื้อหา แสดงความคิดเห็นด้านทัศนคติเกี่ยวกับจารีตประเพณีดั้งเดิมที่มีต่อหญิงม่ายซึ่งสังคมมักจะตัดสิน คุณค่าของคนอย่างไม่ยุติธรรม ภาพของหญิงม่ายที่ปรากฏในนวนิยายมักจะต้องเป็นผู้ที่ประพฤติ ตนเหมาะสมเพื่อให้สังคมยอมรับนับถือ และเธอจะต้องคอยรักษาชื่อเสียงวงศ์ตระกูลและลูกๆ ของ เธอด้วยการเป็นม่ายตลอดชีวิต ดังนั้นเธอจึงต้องเก็บกอดอารมณ์และความปรารถนาของตนเอาไว้ และอุทิศชีวิตของเธอรวมทั้งความสุขส่วนตัวให้แก่ครอบครัวทั้งหมด หรือในอีกด้านหนึ่งหากเธอไม่ สามารถควบคุมอารมณ์และความปรารถนาของตนเองได้เธออาจจะต้องมีความสัมพันธ์ที่ปิดบัง ซ่อนเร้น ชะตากรรมที่น่าสงสารของหญิงม่ายที่ปรากฏในนวนิยาย ก็คือตัวอย่างของกรอบที่สังคม สร้างขึ้นจากจารีตประเพณีและการตัดสินที่ไม่มี ความยุติธรรม ทำให้หญิงม่ายต้องมีชีวิตที่ หลอกลวงคนอื่นต่างๆ ที่เธอไม่อยากจะ

จะเห็นได้ว่างานเขียนในช่วงทศวรรษ 1930 ซึ่งเป็นช่วงที่ประเทศเวียดนามตกอยู่ภายใต้ อาณานิคมของฝรั่งเศสนักเขียนได้พยายามสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวโดยการ เรียกร้องให้สังคมตระหนักและมองเห็นคุณค่าในตัวเองมากกว่าที่ยึดติดอยู่กับขนบธรรมเนียม ประเพณีแบบดั้งเดิม ซึ่งเป็นตัวการสำคัญที่คอยอุดร้งไม่ให้สังคมพัฒนาไปได้ นอกจากนี้นักเขียน ยังให้ความสำคัญสิทธิเสรีภาพของสตรีควบคู่ไปกับการวิพากษ์วิจารณ์ระบบครอบครัว จารีต ประเพณี ที่ทำให้ผู้หญิงกลายเป็นแรงงานทาสของครอบครัว นักเขียนที่สนับสนุนแนวคิดนี้คือ หงัด ลินห์ (Nhat Linh) และเพื่อนนักเขียนในกลุ่ม Self-Reliance Literary Group² ซึ่งมีความคิดเห็น

² กลุ่ม Self-Reliance Literary Group หรือ Tu Luc Van Doan เป็นกลุ่มนักเขียนหัวก้าวหน้าซึ่งมี หงัด ลินห์ (Nhat Linh) เป็นผู้นำและก่อตั้งกลุ่มขึ้นเมื่อเดือนมีนาคม 1933 กลุ่มนี้จะประกอบด้วยสมาชิกจากหลากหลายอาชีพ ที่มีความสามารถ ด้านการเขียนและมีอุดมการณ์ร่วมกันคือ ต่อต้านการทุจริตของราชการ สนับสนุนการคว่ำบาตรผู้แทนหุ่นเชิดของรัฐสภาในตั้งภัย และอันันม มุ่งเปิดโปงความอยุติธรรมในสังคมและเรียกร้องให้เกิดเสรีภาพและสิทธิมนุษยชน กลุ่มนี้นอกจากจะมีเป้าหมายที่

ว่าควรกระตุ้นให้สังคมตระหนักถึงคุณค่าของสตรีและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมอบเสรีภาพให้แก่สตรีชาวเวียดนามเพื่อให้พวกเธอได้รับสิทธิต่างๆ อย่างเท่าเทียมกับผู้ชายเวียดนาม เช่น สิทธิ ด้านการศึกษา การเลือกคู่ครอง หรือการทำงานเป็นต้น นอกจากนี้ หงัดลินห์ ยังเสนอความคิดว่า ผู้หญิงทุกคนควรมีการตัดสินใจอย่างเด็ดขาดและกล้าเสี่ยงกับปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อปลดปล่อยตนเองให้เป็นอิสระแม้ว่าพวกเธออาจจะต้องเผชิญกับอุปสรรคนานัปการก็ตาม³

นอกเหนือจากกระแสการต่อต้านระบบจารีตประเพณีนิยมในครอบครัวและการสนับสนุนให้สตรีมีสิทธิเสรีภาพมากขึ้นแล้ว ในวรรณกรรมยังได้มีการกล่าวถึงวิถีชีวิตในสังคมเมืองและการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของเมือง ที่มีทั้งความทันสมัยและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ อันเป็นผลจากการพัฒนาเศรษฐกิจภายใต้การปกครองของฝรั่งเศส นักเขียนได้พยายามสะท้อนภาพของเมืองและวิถีชีวิตของคนเมืองกับเครื่องอำนวยความสะดวกที่ทันสมัย หรือภาพของเมืองที่ขยายตัวอย่างรวดเร็ว เป็นต้น นอกจากนี้นักเขียนยังได้นำภาพสังคมชนบทมาเปรียบเทียบกับสังคมเมือง ในด้านพื้นที่ที่มีความเจริญด้อยกว่าสังคมเมืองในทุกๆ ด้านและในขณะเดียวกันนักเขียนก็มองว่า สังคมเมืองเป็นสังคมที่ประกอบไปด้วยกลุ่มนายทุน โดยเฉพาะนายทุนต่างชาติที่คอยแสวงหาผลประโยชน์บนความทุกข์ยากของประชาชนชาวเวียดนาม

อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่สะท้อนในวรรณกรรมเวียดนามในช่วงเวลาที่ฝรั่งเศสครอบครองประเทศอยู่นั้นเป็นสิ่งที่ไม่อาจจะแยกออกจากกันได้จากสถานการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในขณะนั้น เหล่านี้นักเขียนนอกจากจะสนับสนุนแนวคิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยเฉพาะสังคมเมือง ยังสนับสนุนให้มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองอีกด้วย แม้ว่าในเวลานั้นจะเป็นช่วงที่ประเทศเวียดนามอยู่ภายใต้การควบคุมของฝรั่งเศสก็ตาม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการขยายตัวของระบบการศึกษาแบบใหม่ที่ฝรั่งเศสนำมาใช้กับคนเวียดนามเพื่อสร้างบุคลากรที่มีความรู้แบบที่ฝรั่งเศสต้องการ โดยกำหนดให้มีการสอนภาษาทวิกหือ (Quoc Ngu) และภาษาฝรั่งเศสแทนการเรียนการสอนแบบเก่าที่ใช้ภาษาฮั่น (Han) ในการเขียนและเรียนปรัชญาขงจื้อ ทำให้ภาษาทวิกหือแพร่หลายในหมู่ชาวเวียดนามมากขึ้นและค่อยๆ กลายเป็นภาษากลางที่ติดต่อสื่อสารกันทั่วทั้งเวียดนาม ซึ่งอาจนับว่าเป็นคุณูปการที่สำคัญที่ฝรั่งเศสบังคับให้มีการเรียน

ชัดเจนในเรื่องของสังคมและการเมืองพวกเขายังได้ออกนิตยสารขึ้นมาฉบับหนึ่งโดยใช้ชื่อว่า "Manners" ซึ่งกลายเป็นนิตยสารเวียดนามแนวอาณานิคมฉบับแรกที่มีเนื้อหาสะท้อนภาพสังคมด้วยการใช้ภาษาขบขันแต่แฝงด้วยการเสียดสี เยาะเย้ย ซึ่งได้รับความนิยมจากผู้อ่านอย่างมากในขณะนั้น

³ Hoang Hgoc Thanh, *Vietnam's Social and Political Development as Seen through the Modern Novel* (New York: Peter Lang Publishing, 1991), P. 317.

การสอนภาษากวีทงหรือโดยไม่ได้คิดว่าการเรียนรู้ภาษากวีทงหรือในหมู่ชาวเวียดนาม จะกลายมาเป็นเครื่องมือสำคัญที่นักชาตินิยมเวียดนามใช้ติดต่อสื่อสารและโฆษณาชวนเชื่อให้ชาวเวียดนามเข้าร่วมขบวนการต่อต้านระบบอาณานิคมฝรั่งเศส

ในขณะที่มีการขยายตัวของระบบการศึกษาแบบใหม่ กิจการหนังสือพิมพ์ทั้งภาษากวีทงหรือและภาษาฝรั่งเศสก็แพร่หลายในหมู่ชาวเวียดนามด้วย แม้ว่าหนังสือ หนังสือพิมพ์หรือสิ่งตีพิมพ์อื่นๆ อาจตีพิมพ์ได้ทั้งภาษาฮ้านและภาษาโนม ภาษากวีทงหรือและภาษาฝรั่งเศส แต่สิ่งพิมพ์ภาษากวีทงหรือและฝรั่งเศสแพร่หลายมากที่สุดและต้นทุนการผลิตต่ำที่สุด⁴ เพราะฉะนั้นทั้งชาวฝรั่งเศสและชาวเวียดนามที่รักชาติต่างก็อาศัยหนังสือพิมพ์โดยเฉพาะภาษากวีทงหรือเป็นสื่อในการเผยแพร่นโยบาย อุดมการณ์ และความคิดของฝ่ายตน อาจกล่าวได้ว่ากิจการหนังสือพิมพ์เป็นกิจการใหม่ในสังคมเวียดนามที่ชาวฝรั่งเศสนำมาเผยแพร่โดยเริ่มที่โคชินจีนก่อน หนึ่งในบรรดาผู้มีส่วนบาทในกิจการหนังสือพิมพ์ในภาคใต้คือ ชไนเดอร์ (Schneider) ซึ่งก่อตั้งหนังสือพิมพ์ Nan Trung Nhat Bao ซึ่งภายหลังเปลี่ยนชื่อหนังสือเป็น หนังสือพิมพ์ Luc Tinh Tan Van ภายใต้การดำเนินการของเหงียน วัน กัว (Nguyen Van Cua)⁵ หนังสือพิมพ์ฉบับนี้ สนับสนุนนโยบายทางการเมือง การปกครองของรัฐบาลอาณานิคมเวียดนาม และใช้เป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้และนโยบายต่างๆของรัฐบาล ใน ค.ศ. 1913 รัฐบาลสนับสนุนให้หนังสือพิมพ์ Luc Tinh Tan Van ตีพิมพ์เผยแพร่ในภาคกลางและภาคเหนือด้วย โดยใช้ชื่อหนังสือพิมพ์ว่า Dong Duong Tap Chi นอกจากนี้หนังสือพิมพ์ดังกล่าวสองฉบับแล้ว ยังมีฉบับอื่นๆ อีกที่เผยแพร่โดยรัฐบาลและมุ่งเน้นเสนอข่าวสารในแต่ละด้านเช่น หนังสือพิมพ์ Dai Viet Quan Bao (ภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็น Dai Viet Tan Bao และ Dai Viet Cong Bao) เสนอข่าวสารราชการและนโยบายการเมืองของรัฐบาลหรือหนังสือพิมพ์ Nong Co Min Dam ของพอล คาวานาซิโอ (Paul Cavanagio)⁶ ที่ก่อตั้งใน ค.ศ. 1901 เสนอข่าวสารด้านธุรกิจ เกษตรกรรมและนโยบายเศรษฐกิจของรัฐบาล เป็นต้น

แม้ว่าหนังสือพิมพ์ที่ก่อตั้งและดำเนินกิจการในระยะแรก จะมีจุดหมายเพื่อสนับสนุนระบอบอาณานิคมและยกย่องฝรั่งเศส แต่คอลัมน์ต่างๆ ในหนังสือพิมพ์เหล่านั้นก็ช่วยเปิดโลกทัศน์และความรู้ความคิดใหม่ๆ ให้ปัญญาชนเวียดนามในรูปของนวนิยาย บทความ และข้อวิพากษ์วิจารณ์ต่างๆ ที่ตีพิมพ์ เช่น ผู้อ่านได้รับรู้ถึงปรัชญาทางการเมือง และสังคมของนักคิด

⁴ สุต จอนเจินลิน, ประวัติศาสตร์เวียดนามตั้งแต่สมัยอาณานิคมฝรั่งเศสถึงปัจจุบัน (กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544), หน้า 62.

⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 63.

⁶ เรื่องเดียวกันหน้า 65.

ฝรั่งเศสคนต่างๆ ที่แปลลงพิมพ์เป็นภาษาทวิกหือ เช่น งานของมงเตสกีเออร์หรือรุสโซ นอกจากนี้ยังติดตามความเคลื่อนไหวของการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในจีนในต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 ความคิดในการปฏิรูปของจีนก่อนการปฏิวัติในปี ค.ศ. 1911 รวมทั้งมีโอกาอ่านวรรณกรรมแปลของชาติต่างๆ โดยเฉพาะที่แปลจากภาษาฝรั่งเศสและภาษาจีน เป็นต้น ความรู้เหล่านี้เป็นสิ่งที่ไม่มีสอนในหลักสูตรที่สอนในโรงเรียน แต่ได้จุดประกายความคิดเรื่องความเป็นอิสระ ความทันสมัย การปฏิรูปการเมืองการปกครองในหมู่ผู้รักชาติเวียดนาม

การเติบโตของกิจการการพิมพ์และหนังสือพิมพ์เป็นสื่อกระตุ้นสำนึกทางการเมืองในหมู่ปัญญาชนเวียดนามแม้ว่ารัฐบาลอาณานิคมจะออกกฎหมายหลายฉบับเพื่อควบคุมการพิมพ์และกิจการหนังสือพิมพ์ โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ภาษาทวิกหือให้อยู่ภายใต้ระบบระเบียบที่ยุงยาก เช่น กฎหมายการพิมพ์ ค.ศ. 1931 ที่กำหนดว่า ผู้ที่จะดำเนินกิจการหนังสือพิมพ์ภาษาทวิกหือได้ต้องมีสัญชาติฝรั่งเศสที่ไม่เคยต้องคดีใดๆมาก่อน และต้นฉบับหนังสือพิมพ์ที่จะพิมพ์เผยแพร่จะต้องส่งให้คณะกรรมการควบคุมสิ่งพิมพ์พิจารณาและอนุมัติก่อนจึงจะพิมพ์ได้ กฎหมายเหล่านี้ทำให้การพิมพ์หนังสือพิมพ์ภาษาเวียดนามมีอุปสรรค แต่ก็มีช่องโหว่ทางกฎหมายที่ทำให้ผู้ที่ต้องการใช้การพิมพ์เพื่อเผยแพร่ความคิดทางการเมืองยังคงมีโอกาสดำเนินกิจกรรมได้ เพราะแม้ว่ารัฐบาลจะควบคุมหนังสือพิมพ์ภาษาเวียดนาม แต่การพิมพ์ในรูปแบบอื่นๆ เช่น หนังสือ ไม่ตกอยู่ภายใต้การควบคุมของกฎหมายฉบับ ค.ศ. 1931 นอกจากนี้ การตีพิมพ์งานด้ายภาษาฝรั่งเศสก็ไม่ถูกควบคุมมากเท่ากับภาษาเวียดนาม ด้วยเหตุนี้ กลุ่มการเมืองรวมทั้งนักคิด นักเขียนหลายคนที่ต้องการเสนอความคิดทางการเมือง จึงใช้หนังสือเผยแพร่ความคิดของตนโดยเฉพาะในรูปแบบ นวนิยาย ซึ่งมีการควบคุมน้อยกว่า

ยิ่งหนังสือพิมพ์และงานพิมพ์ในรูปแบบอื่นๆ แพร่หลายออกไปมากเท่าใด ชาวเวียดนามก็ได้เรียนรู้ถึงความเคลื่อนไหวทางการเมือง ความคิดทางการเมืองใหม่ๆ มากขึ้น หนังสือพิมพ์และนวนิยายยังเป็นสื่อสะท้อนความอยุติธรรมในสังคม การเอารัดเอาเปรียบของระบบอาณานิคม หนังสือพิมพ์และนวนิยายจำนวนมากที่เขียนในทศวรรษ 1920 และ 1930 สะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมที่ไร้ศีลธรรมของเจ้าหน้าที่รัฐบาลอาณานิคมชาวฝรั่งเศส หรือไม่ก็สะท้อนชีวิตที่ทุกข์ยากของชาวเวียดนามส่วนใหญ่ซึ่งเป็นผลจากการเอารัดเอาเปรียบของระบบอาณานิคม⁷ ด้วยเหตุนี้ยิ่งการพิมพ์และภาษาทวิกหือแพร่หลายออกไปมากเท่าใดและยิ่งชาวเวียดนามอ่านออกเขียนได้

⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 64.

⁸ Hoang Hgoc Thanh, Vietnam's Social and Political Development as Seen through the Modern Novel (New York : Peter Lang Publishing ,1991), p.128,151.

เพิ่มขึ้นและเรียนรู้ความก้าวหน้าทางความคิดและการเมืองของตะวันตกมากยิ่งขึ้นเท่าใด พวกเขา ก็จะต่อต้านระบบอาณานิคมมากยิ่งขึ้นเท่านั้น

และด้วยเหตุผลดังกล่าว เจ้าหน้าที่ของรัฐจึงติดตาม กวดขันการดำเนินกิจการของ หนังสือพิมพ์อยู่เนืองๆ โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ที่เสนอความคิดต่อต้านรัฐบาลฝรั่งเศสและระบบ อาณานิคม แต่กระนั้นก็ไม่สามารถยับยั้งการแพร่กระจายของหนังสือในสังคมเวียดนามได้ เพราะ ทั้งหนังสือและหนังสือพิมพ์หลายฉบับหลายเล่มหลีกเลี่ยงการถูกปราบปรามหรือการควบคุม โดย ดีพิมพ์เป็นหนังสือพิมพ์ลับแพร่หลายในหมู่สมาชิกแทนการดีพิมพ์จำหน่ายในตลาด แต่กระนั้นก็ ยังมีผู้นิยมหาหนังสือพิมพ์ลับมาอ่านและช่วยเผยแพร่ความคิดต่อต้านลัทธิอาณานิคมออกไป

กล่าวโดยสรุปแล้ว ทิศทางวรรณกรรมเวียดนามในช่วงศตวรรษที่ 20 เป็นช่วงเวลาที่มีการ เปลี่ยนแปลงอย่างมาก ซึ่งเกิดจากปัจจัยหลายประการดังที่กล่าวมาแล้วในข้างต้น แต่ถ้าหากจะ แบ่งช่วงเวลาออกเพื่อให้เห็นภาพอย่างชัดเจนนั้น อาจกล่าวได้ว่าทิศทางวรรณกรรมเวียดนามใน ยุคภายใต้การปกครองของฝรั่งเศส แบ่งออกได้เป็น 2 ช่วงด้วยกัน คือ ในช่วงครึ่งแรกของศตวรรษ ที่ 20 ตั้งแต่ปี 1900 – 1930 ซึ่งเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของวรรณกรรมเวียดนามที่มีการผสมผสาน ระหว่างรูปแบบเก่าและรูปแบบใหม่ วรรณกรรมที่เขียนด้วยภาษากวี กวี เกิดขึ้นจำนวนหนึ่งใน รูปแบบของนวนิยาย บทกวี และบทละคร โดยเฉพาะนวนิยายซึ่งได้กลายเป็นรูปแบบหลักของ วรรณกรรมเวียดนามคือ เรื่อง To Tam (Sincere Heart) ของ Hoang Ngoc Phach (1925) ช่วงที่ สองได้แก่ปี 1930 -1945 ในตอนนี้ถือได้ว่ารูปแบบวรรณกรรมเวียดนามสมัยใหม่มีความสมบูรณ์ อย่างเต็มที่ เนื่องจากมีนักเขียนที่มีความสามารถหลายคนและมีผลงานชิ้นเอกหลายชิ้นด้วยกัน ยกตัวอย่างเช่น นวนิยายแนวโรแมนติกของกลุ่ม Tu Luc Van Doan หรือกลุ่ม Self Reliance Group ซึ่งเป็นกลุ่มนักเขียนหัวก้าวหน้าที่ทุ่มเทสร้างผลงานในแบบวรรณกรรมสมัยใหม่ ผลงาน ของพวกเขามุ่งเน้นไปที่การปลดปล่อยตัวตนให้เป็นอิสระจากระบบศักดินา ยกย่องความรักที่เป็น อิสระ และบรรยายความงดงามของทิวทัศน์แห่งบ้านเกิดและธรรมชาติที่พบเห็น หรือนวนิยายแนว สัจนิยมซึ่งมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วตั้งแต่ปี 1936 – 1939 นักเขียนได้ประณามสังคมที่เต็มไปด้วย การกดขี่ข่มเหง การแสวงหาผลประโยชน์ และการทุจริตในระดับชาติ อีกทั้งพวกเขายังแสดง ความรู้สึกเห็นอกเห็นใจคนยากจนอีกด้วย จะเห็นได้ว่านวนิยายแนวสัจนิยมนี้มีลักษณะที่สะท้อน ภาพสังคมในมุมกว้างและมีความหมายลึกซึ้ง นอกจากนี้ยังมีวรรณกรรมแนวปฏิวัติ ปลุกกระดม มวลชน ซึ่งมีเนื้อหาต่อต้านและประณามรัฐบาลอาณานิคมฝรั่งเศส อีกทั้งยังกระตุ้นให้ประชาชน ร่วมกันต่อสู้เพื่อเอกราชของชาติ นักเขียนคนที่สำคัญที่ควรกล่าวถึงถึงนั้นคือ โฮจิมินห์ และ โต หิว (To Huu) ซึ่งได้เขียนบทกวีที่เกี่ยวกับการปฏิวัติและปลุกกระดมมวลชนไว้มากมาย

อาจกล่าวได้ว่าวรรณกรรมในยุคฝรั่งเศสครอบครองเวียดนามนี้มีเนื้อหาหลักอยู่สามประการด้วยกันคือ การปลดปล่อยตัวตนให้เป็นอิสระ (Liberation of Individual) ปลดปล่อยคนยากจนให้หลุดพ้นจากการกดขี่ข่มเหง (Liberation of poor class) และ ปลดปล่อยประเทศให้เป็นเอกราช (Liberation of the nation)

2.2 ยุคแห่งการพัฒนาวรรณกรรมเวียดนามสมัยใหม่

2.2.1 วรรณกรรมในช่วงระหว่าง 30 ปีของสงคราม (1945-1975)

เมื่อโฮจิมินห์นำพรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีนที่ซ่อนตัวอยู่ในขบวนการเวียดนามหิ⁹ ต่อสู้กับรัฐบาลอาณานิคมฝรั่งเศส และประกาศอิสรภาพให้เวียดนามที่सानอย แต่ชัยชนะครั้งนี้จำกัดอยู่เพียงในภาคเหนือเท่านั้น บรรยากาศของการสู้รบระหว่างฝรั่งเศสกับเวียดนามเหนือยังคงยืดเยื้ออยู่หลายปีจนกระทั่งจบลงด้วยความพ่ายแพ้ของฝรั่งเศสที่ เดียน เบียน ฟู ในวันที่ 7 พฤษภาคม ค.ศ. 1954 แต่หนทางการรวมเวียดนามก็ไม่ได้ราบรื่นและประสบกับอุปสรรคใหญ่เมื่อสงครามเย็นแพร่ขยายเข้ายังเวียดนาม สหรัฐอเมริกานำพันธมิตรเข้าขัดขวางการรวมชาติไม่ยอมให้มีการเลือกตั้งเพื่อรวมเวียดนามตามข้อตกลงเจนีวา ค.ศ. 1954 และสนับสนุนให้รัฐบาลทหารเข้าปกครองเวียดนามใต้ ทำให้สงครามเวียดนามประทุขึ้นอีกครั้งและครั้งนี้รุนแรงกว่าการรบระหว่างเวียดนามเหนือกับฝรั่งเศสมาก เพราะสงครามเวียดนามครั้งนี้ขยายตัวเป็นสงครามในภูมิภาคและเป็นสงครามรวมชาติ แต่ในที่สุดสงครามยุติลงด้วยชัยชนะของพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามเมื่อสหรัฐอเมริกาลงนามกับฝ่ายต่างๆในสงครามในสนธิสัญญาปารีสเมื่อ ค.ศ. 1973 และท้ายที่สุดก็เปิดโอกาสให้เวียดนามเหนือนำกองทัพบุกเข้ายึดเวียดนามใต้ และรวมประเทศจนสำเร็จในเดือนเมษายน ค.ศ. 1975 หากพิจารณาในด้านวรรณกรรมจะเห็นได้ว่าวรรณกรรมเวียดนามสมัยใหม่ในยุคนี้มีรูปแบบใหม่ และมีความแตกต่างจากวรรณกรรมในช่วงก่อนเนื่องจากสถานการณ์ของประเทศในขณะนั้นคุกุ่นด้วยไฟสงครามต่อต้านสหรัฐอเมริกา การปฏิวัติ และการสร้างประเทศขึ้นมาใหม่ ด้วยเหตุนี้วรรณกรรมเวียดนามจึงมีเนื้อหามุ่งเน้นไปที่การรับใช้สงครามแห่งการต่อต้านและการพัฒนาประเทศในแบบสังคมนิยม จึงอาจกล่าวได้ว่าลักษณะสำคัญของวรรณกรรมในช่วงนี้มีอยู่หลายประการด้วยกันคือ ประการแรก วรรณกรรมเวียดนามจะ

⁹ ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1941 (พ.ศ. 2484) ที่ประชุมคณะกรรมการกลางพรรคครั้งที่ 8 ซึ่งจัดขึ้นที่กาวบัง (Cao Bang) มีมติให้ตั้ง "สันนิบาตเพื่อเอกราชของชาวเวียดนาม" หรือที่รู้จักกันในนาม "เวียดนามหิ" (Viet Nam Doc Lap Dong Minh Hoi - viet Minh) เพื่อเป็นองค์กรของชาวเวียดนามในการต่อสู้ปลดปล่อยชาติ ภายใต้คำขวัญว่า "เพื่อเอกราชของเวียดนาม ไม่ว่าฝรั่งเศสหรือญี่ปุ่นก็ไม่ใช่เจ้านาย"

มีเนื้อหากล่าวถึงอุดมการณ์สังคมนิยมและการดำเนินตามความคิด ความเชื่อของกลุ่มผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์ ประการที่สอง นักเขียนส่วนใหญ่ที่เคยนำเสนอผลงานซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับชนชั้นกลางและชนชั้นล่างในระยะเวลาที่ผ่านมาได้เข้าร่วมการปฏิบัติและมีบทบาทสำคัญในสร้างสรรค์วรรณกรรมรูปแบบใหม่ นอกจากนี้จะสังเกตได้ว่า หนึ่งในจำนวนนักเขียนที่มีผลงานในช่วงเวลานี้ยังเป็นนักเคลื่อนไหวทางสังคมอีกด้วย ได้แก่ กลุ่มคนงาน ชาวนา และทหาร ถึงกระนั้นก็ตามนักเขียนเหล่านี้ต่างมุ่งสร้างผลงานเพราะมีจุดยืนจุดเดียวกันคือ เพื่อรับใช้อุดมการณ์สังคมนิยมนั่นเอง ประการที่สามคือ แก่นเรื่องจะต้องนำเสนอชีวิตจริงของคน เพราะนักเขียนจะต้องเขียนเพื่อรับใช้สาธารณชน ดังนั้นประชาชนคือ บุคลิกลักษณะตัวละครที่สำคัญในวรรณกรรม และตัวละครจะต้องแสดงอารมณ์ความรู้สึกที่ชัดเจน ตรงไปตรงมาและใกล้ชิดกับความนิยมของประชาชน ประการที่สี่ วรรณกรรมจะต้องเขียนตามแบบแผนแนวคิดสังคมนิยม ซึ่งสะท้อนรูปแบบวัฒนธรรมของชาติและมีเนื้อหาเป็นสังคมนิยม ประการสุดท้ายคือ วรรณกรรมจะต้องเน้นไปที่การกล่าวถึงสงครามซึ่งกินเวลายาวนานถึง 30 ปี อย่างลึกซึ้ง

นอกจากนี้ยังสังเกตได้ว่า รูปแบบและเนื้อหาของวรรณกรรมยังมุ่งเน้นไปที่การโฆษณาชวนเชื่อ (propaganda) และรูปแบบที่สร้างแรงบันดาลใจ (inspiring features) โดยใช้หนทางการแสดงอารมณ์ในแบบศิลปะชั้นสูง อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับเนื้อหาที่ต้องบอกว่า ถึงชะตากรรมของสังคมมากกว่าชีวิตส่วนตัว บุคลิกลักษณะตัวละครจะต้องไม่เจาะลึกลงไปในปัญหาของแต่ละบุคคล แต่จะต้องกล่าวถึงบุคคลในฐานะที่เป็ส่วนหนึ่งของส่วนรวม และกระแสหลังของเนื้อหายังเป็นการสดุดีวีรชนผู้กล้าอีกด้วย นักเขียนที่มีผลงานโดดเด่นในช่วงเวลานั้น อย่างเช่น Nam Cao, Nguyen Minh Chau, Xuan Dieu และ To Huu เป็นต้น

2.2.2 วรรณกรรมเวียดนามร่วมสมัยหลังปี 1975

หลังจากเวียดนามรวมประเทศได้เป็นผลสำเร็จในปี 1975 วรรณกรรมเวียดนามได้เปลี่ยนรูปแบบไปจากเดิมที่เคยเป็นวรรณกรรมแห่งสงครามซึ่งมีกฎเกณฑ์ในการประพันธ์เข้มงวดรูปแบบและเนื้อหามุ่งเน้นไปที่การเมืองและอุดมการณ์สังคมนิยมก็ได้เปลี่ยนไปสู่วรรณกรรมรูปแบบใหม่ ที่มีเนื้อหาเรียกร้องการปกครองแบบประชาธิปไตยที่สร้างสรรค์ และเรียกร้องเสรีภาพในการดำเนินชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะตั้งแต่ปี 1986 ซึ่งเป็นปีที่มีการปฏิรูปเศรษฐกิจครั้งสำคัญของเวียดนาม หรือเป็นที่รู้จักกันดีในชื่อของนโยบาย โดย เม้ย (Doi Moi) ซึ่งจัดตั้งขึ้นในระหว่างการประชุมสมัชชาแห่งชาติของพรรคครั้งที่ 6 ส่งผลให้สภาพเศรษฐกิจของเวียดนามดีขึ้นโดยลำดับ บรรยากาศในการสร้างสรรค์วรรณกรรมก็เต็มไปด้วยสีสันและมีชีวิตชีวมมากขึ้น จึงอาจ

กล่าวได้ว่าทิศทางวรรณกรรมเวียดนามสมัยใหม่ในช่วงนี้เป็นสิ่งที่เรียกว่า "การปฏิรูปวรรณกรรม" (Literature renovation)¹⁰ ซึ่งได้กลายเป็นปรากฏการณ์ที่สำคัญของวรรณกรรมเวียดนาม เหล่านักเขียนต่างมีสิทธิเสรีภาพในการสร้างสรรค์มากขึ้น ตลาดหนังสือก็เจริญเติบโต มีหนังสือให้เลือกมากมายหลากหลายรูปแบบ จึงถือได้ว่าเป็นยุคที่มีการปฏิรูปวรรณกรรมทั้งในแง่รูปแบบและเนื้อหาอย่างแท้จริง และถ้าหากจะพิจารณาถึงกระแสหลักของวรรณกรรมเวียดนามนับตั้งแต่ปี 1980 เป็นต้นมา สามารถมองเห็นได้หลายประการด้วยกันคือ

- เนื้อหาของวรรณกรรมจะกล่าวถึงประเด็นทางสังคมอย่างลึกซึ้งและตีแผ่ความเป็นจริง มีการวิพากษ์วิจารณ์สังคมในแง่ลบผ่านมุมมองของนักเขียนแต่ละคน (ซึ่งถือได้ว่าเป็นสิ่งที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน) องค์กรปกครองของวรรณกรรมแนวปฏิรูปในยุคนี้ เริ่มต้นขึ้นจากแรงบันดาลใจนำเสนอด้านมืดและด้านสว่าง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์และเหตุการณ์ปัจจุบัน ความเจริญรุ่งเรืองของชาติและชะตากรรมของคน

- ในวรรณกรรมจะมีเนื้อหาที่เจาะลึกถึงชีวิตส่วนตัวและชะตากรรมของมนุษย์ กล่าวคือ วรรณกรรมที่อยู่ในช่วงสงคราม แม้จะมุ่งเน้นไปที่ชีวิตของแต่ละบุคคล แต่ก็ยังเป็นเพียงแค่ส่วนหนึ่งเพื่อให้เข้าถึงประเด็นของส่วนรวมหรือหมู่คณะซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของงานเขียน แต่เมื่อวรรณกรรมเข้าสู่ปีที่ 1980 มุมมองและการอธิบายความที่เกี่ยวกับบุคคลมีการเปลี่ยนแปลงไปและมีความหลากหลายมากขึ้น บุคลิกลักษณะของตัวละครมักจะเป็นคนธรรมดาที่มีชีวิตเรียบง่าย แต่ในบางเวลาก็ต้องพบกับความโชคร้าย ตัวละครจะไม่มีบุคลิกลักษณะที่เป็นอุดมคติแต่จะมีบุคลิกที่เหมาะสมตามการสังเกตของผู้เขียน

- ลักษณะของวรรณกรรมเริ่มมีความตื่นตัวของจิตสำนึกในตัวบุคคลมากขึ้นและมีแนวโน้มที่จะสำรวจและวิเคราะห์ทางจิตวิทยา กล่าวคือ วรรณกรรมเวียดนามที่ปรากฏในช่วงก่อนปี 1945 จะเป็นวรรณกรรมที่สร้างขึ้นจากขนบธรรมเนียมประเพณีและการนับถือคุณค่าทั้งจากสังคม และตัวบุคคลเพื่ออธิบายและวิเคราะห์ลงไปในเชิงจิตวิทยา แต่ในสภาพสังคมยุคใหม่นี้มีการเปลี่ยนแปลงไป ก่อให้เกิดการตื่นตัวในเรื่องจิตสำนึกของบุคคล มีการศึกษาเรียบเรียงใหม่ด้านวัฒนธรรม จึงช่วยให้เกิดการพัฒนาด้านการศึกษาค้นคว้าลงไปภายในจิตใจของมนุษย์ และแม้ว่าจะยังมีการศึกษาที่จำกัด แต่วรรณกรรมเวียดนามร่วมสมัยก็พยายามที่จะเข้าถึงความลึกซึ้ง

¹⁰ Vu Tuan Anh, Trends of Modern Vietnamese Literature. ในเอกสารประกอบการประชุมวิชาการเปิดโลกวรรณกรรมเพื่อนบ้าน (2) วรรณคดีเวียดนาม : ลักษณะเด่นและแนวโน้ม หน้า 6 . 17 มีนาคม 2541 ณ ห้องประชุมสารนิเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทางจิตวิญญาณของมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นอารมณ์ความรู้สึก จิตสำนึก จิตใต้สำนึก จิตไร้สำนึก และ สัญชาติญาณของมนุษย์

- มีการสำรวจและการศึกษาเกี่ยวกับอดีตและประวัติศาสตร์ด้วยมุมมองที่หลากหลาย จะเห็นได้ว่าแก่นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ จะเป็นเรื่องของสงครามการต่อต้าน ตัวละครก็จะเป็นตัวละครที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ และเรื่องราวความรักที่มีเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์เป็นฉากของเรื่อง ส่วนแก่นเรื่องที่พูดถึงอดีต จะเป็นการสำรวจเจาะลึกลงไป สงครามหรือแก่นเรื่องที่พูดถึงการปฏิรูปที่ดินเมื่อปี 1953 - 1956 ซึ่งประเด็นสำคัญเหล่านี้ นักเขียนต่างหยิบยกขึ้นมาแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างมากมาก ซึ่งช่วยกระตุ้นให้เกิดการแสดงความคิดเห็นในหมู่สาธารณชนมากขึ้น

อาจกล่าวได้ว่าวรรณกรรมเวียดนามสมัยใหม่มีจุดเริ่มต้นขึ้นในศตวรรษที่ 20 และได้พัฒนาทั้งรูปแบบและเนื้อหาอย่างกว้างขวางในทศวรรษที่ 1930 ปัจจัยหรือองค์ประกอบสำคัญที่มีอิทธิพลต่อวรรณกรรมเวียดนาม น่าจะอยู่ที่องค์ประกอบทางด้านประวัติศาสตร์ที่คอยกำหนดวิถีชีวิตของประชาชนได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณี (Tradition) การรุกรานจากต่างชาติ (Aggression) การเข้ามาครอบครองประเทศเจ้าอาณานิคม (Domination) และการปฏิวัติประเทศ (Revolution)

นอกจากนี้ยังมีอิทธิพลจากวัฒนธรรมตะวันตก ที่เข้ามาเปลี่ยนแปลงวรรณกรรมจารีตประเพณีให้กลายเป็นวรรณกรรมสมัยใหม่ และวรรณกรรมสมัยใหม่ก็ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นพลังทางจิตวิญญาณของชาวเวียดนามให้ลุกขึ้นทำสงครามต่อต้านและปลดปล่อยประเทศให้เป็นเอกราช อีกทั้งยังสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาประเทศในทางที่ดี

ปัจจุบันวรรณกรรมเวียดนามยังมีการพัฒนารูปแบบอย่างต่อเนื่อง นักเขียนต่างพยายามแสดงความสามารถทางศิลปะการประพันธ์ ทำให้ผลงานมีความโดดเด่นและแตกต่าง นอกจากนี้ งานเขียนร้อยแก้วประเภทนวนิยาย และเรื่องสั้นก็ได้รับความนิยมอย่างมาก อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้นักเขียนได้นำเสนอผลงานที่แสดงความรู้สึกปวดร้าวและเก็บกดจากเหตุการณ์สงครามหรือความเลวร้ายของสังคมสู่สาธารณชน ตัวอย่างเช่น นวนิยายเรื่อง *Nhung Thien Duong Mu (Paradise of the Blind -1988)* ของ เตื่อง ทู เฮื่อง (Dung Thu Huong), เรื่อง *Noi buon chien tranh (The Sorrow of War -1990)* ของ บ่าว นินห์ (Bao Ninh), เรื่อง *Thoi Xa Vung (Time gone by)* ของ เล ลิว (Le Luu) หรือ เรื่อง *Manh dat lam nguoi nhien ma (A land full of people and ghosts)*

ของเหวียน คัก เจื่อง (Nguyen Khac Truong) เป็นต้น ซึ่งในปัจจุบันวรรณกรรมที่มีเนื้อหาเช่นนี้ กำลังเป็นที่สนใจในหมู่นักอ่านทั้งชาวเวียดนามและชาวต่างชาติ อาจเป็นเพราะนวนิยายและเรื่องสั้นเหล่านี้มีเนื้อหาที่สะท้อนภาพในด้านมืดของสังคม เศรษฐกิจและการเมืองรวมไปถึงความโหดร้ายของสงครามที่ไม่เคยมีใครพูดถึงมาก่อน งานเขียนที่มีเนื้อหาทำนองนี้จึงเปรียบเสมือนแว่นขยายที่ช่วยให้ผู้อ่านค้นพบรายละเอียดที่ถูกซ่อนไว้ และหนึ่งในบรรดานักเขียนเหล่านั้นก็คือ เชื่อง ทู ฮีอง (Duong Thu Huong) นักเขียนสตรีชาวเวียดนาม ที่มีทั้งความสามารถในด้านการประพันธ์และเป็นนักเขียนที่เคยผ่านเหตุการณ์สงครามเวียดนามและงานทางด้านการเมืองมาก่อน เธอจึงได้นำประสบการณ์เหล่านี้มาถ่ายทอดลงในงานเขียนรูปแบบต่างๆ ได้แก่ นวนิยาย เรื่องสั้น บทความ บทละคร บทภาพยนตร์ และบันทึกส่วนตัว แต่ผลงานของเธอไม่เป็นที่แพร่หลายในประเทศ เนื่องจากมีเนื้อหาวิพากษ์วิจารณ์และตีแผ่นโยบายทางการเมือง การทำงานของพรรครัฐบาลคอมมิวนิสต์ที่ผิดพลาด และความโหดร้ายของสงคราม ทำให้พรรคคอมมิวนิสต์ไม่พอใจอย่างมาก จึงสั่งห้ามไม่ให้มีการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานของเธออย่างเด็ดขาด นอกจากนี้ เชื่อง ทู ฮีอง ยังได้นำเสนอมุมมองที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ภายในครอบครัวที่ต้องเผชิญกับความขัดแย้งและการเปลี่ยนแปลงซึ่งมีสาเหตุจากสงครามเวียดนามและนโยบายทางการเมือง อีกทั้ง เชื่อง ทู ฮีอง ยังนำเสนอมุมมองของสตรี ในฐานะผู้มีบทบาทสำคัญของครอบครัวและเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดจากการเปลี่ยนแปลง ภายใต้ความกดดันจากสังคมที่ยังคงเห็นว่าเพศชายมีความสำคัญและมีคุณค่ามากกว่าเพศหญิง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำนวนิยายทั้ง 4 เรื่อง ของ เชื่อง ทู ฮีอง อันได้แก่ *Beyond Illusion* (1987), *Paradise of the Blind* (1993), *Novel without a Name* (1995) และ *Memories of a Pure Spring* (2002) มาวิเคราะห์อย่างละเอียดทั้งในด้านลักษณะการประพันธ์ของ เชื่อง ทู ฮีอง รวมถึงไปถึงทัศนคติของเชื่อง ทู ฮีอง ที่มีต่อสงครามและการเมือง อีกทั้งผลกระทบที่ครอบครัวเวียดนามได้รับจากเหตุการณ์ดังกล่าว ซึ่งเป็นหัวข้อต่อไปที่ผู้วิจัยจะกล่าวถึงในบทที่ 4

2.3 ชีวิตประวัติของ เชื่อง ทู ฮีอง โดยสังเขป¹¹

เชื่อง ทู ฮีอง เกิดในครอบครัวที่มีความศรัทธาในระบอบคอมมิวนิสต์ เมื่อตอนที่เธออายุ 2 ขวบ บิดาของเธอเข้าร่วมต่อสู้กับรัฐบาลอาณานิคมฝรั่งเศส ไม่นานหลังจากที่กองทัพคอมมิวนิสต์เวียดนามมีชัยชนะเหนือฝรั่งเศสเมื่อปี ค.ศ. 1954 ทางพรรคได้จัดตั้งแผนปฏิบัติการ

¹¹ แหล่งที่มา: <http://www.dfn.org/focus/vietnam/duong.htm>

อันโหดร้าย นั่นคือ การปฏิรูปที่ดิน ส่งผลให้ประชาชนกว่า 10,000 คน เสียชีวิตและถูกจับขังและทารุณกรรมอีกเป็นจำนวนมาก จากเหตุการณ์ดังกล่าวกลายเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้ญาติพี่น้องของเธอตัดสินใจลี้ภัยอพยพไปอยู่ภาคใต้ซึ่งเป็นดินแดนที่เต็มไปด้วยการต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์ ส่วนพ่อของเธอก็ยังคงปักหลักอยู่ที่ภาคเหนือต่อไป

หลังจากเชื้อง ฑู เฮอร์ จบการศึกษาจากวิทยาลัย ความคิดของเธอเกี่ยวกับลัทธิคอมมิวนิสต์ได้เปลี่ยนแปลงไป ในขณะนั้นเวียดนามถูกโอบล้อมด้วยสงครามระหว่างฝ่ายคอมมิวนิสต์จากภาคเหนือและฝ่ายรัฐบาลหุ่นของสหรัฐอเมริกาจากภาคใต้ แม้ว่าเธอจะไม่ใช่สมาชิกพรรคแต่เธอก็ขออาสาสมัครเป็นผู้นำร้องเพลงปลุกใจทหารของกองพันยุวชนคอมมิวนิสต์ในปีค.ศ. 1968 หน้าที่หลักของพวกเขาคือ การปลุกขวัญและให้กำลังใจทหารด้วยการร้องเพลงและการแสดงละคร ส่วนหน้าที่รองลงมาคือ ต้องคอยดูแลทหารที่บาดเจ็บและฝังศพทหาร

อีก 7 ปีต่อมา เชื้อง ฑู เฮอร์ ได้ตีแผ่ความจริงและความน่ากลัวของสงครามจากประสบการณ์ที่เธอเคยหลบซ่อนศัตรูในป่าและในถ้ำ อีกทั้งเป็นหนึ่งในผู้หญิงหลายคนที่ออกทำหน้าที่ในแนวหน้า และเธอยังเป็นหนึ่งในจำนวนไม่กี่คนที่รอดชีวิตกลับจากสงคราม แม้ว่าพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามกล่าวว่าความขัดแย้งครั้งนี้ คือ การต่อสู้เพื่อต่อต้านลัทธิอาณานิคมของพวกอเมริกัน แต่เชื้อง ฑู เฮอร์ กลับแย้งว่าการต่อสู้ครั้งนี้เป็นเหมือนสงครามกลางเมือง เพราะว่าเชลยศึกที่ถูกจับได้เป็นชาวเวียดนามแทบทั้งสิ้น

เมื่อสงครามยุติลงในปี ค.ศ. 1975 พร้อมกับชัยชนะของเวียดนามเหนือ เชื้อง ฑู เฮอร์ ไปเยี่ยมญาติของเธอที่ไซ่ง่อน เธอพบว่าญาติของเธอใช้ชีวิตแบบชาวอเมริกัน และเธอยังตกใจในความร่ำรวยและการแบ่งแยกชนชั้นในหมู่ญาติ เธอจึงเกิดความรู้สึกขัดแย้งอย่างรุนแรง แต่อย่างไรก็ตามเธอก็ยังรู้สึกประหลาดใจมาก เมื่อเห็นจำนวนและคุณภาพของหนังสือที่ดีและมีมากในภาคใต้ เพราะว่าวรรณคดีในเวียดนามเหนือถูกตรวจสอบอย่างรุนแรง การไปเยี่ยมญาติในภาคใต้ครั้งนี้ทำให้เธอได้รับประสบการณ์ใหม่ที่เธอไม่เคยพบมาก่อน

นับตั้งแต่เธอกลับมาถึงฮานอย ความผิดหวังของเชื้อง ฑู เฮอร์ ในรัฐบาลพรรคคอมมิวนิสต์มีเพิ่มขึ้น เธอเริ่มต้นเขียนและแจกจ่ายจุลสารที่เกี่ยวกับการเมือง ซึ่งมีเนื้อหาที่ทำให้รัฐบาลเวียดนามลดความสำคัญลง เมื่อฝ่ายคณะตรวจสอบต้องการให้เธอหยุดการกระทำดังกล่าว เธอกลับต่อต้านการจับผิดดังกล่าว ทำให้เธอต้องเสียนงานไปในฐานะผู้เขียนบทภาพยนตร์ในโรงถ่าย

ภาพยนตร์กรุงฮานอย แต่การบันทึกเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสงครามและการปฏิบัติหน้าที่ที่ผ่านมาให้กับพรรค ทำให้เธอได้รับการอภัยไม่ต้องถูกลงโทษ แต่ได้รับการเตือนจากพรรคแทน

เพื่อเป็นการทำหายคำเตือนดังกล่าว เธอจึงเขียนเรื่องสั้นอีกหลายเรื่อง que แสดงความรู้สึกต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์ และในปี ค.ศ.1980 เชื่อง ฑู เอื่อง ตัดสินใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์ เพราะเธอเชื่อว่าสามารถใช้เสียงของเธอแสดงความคิดเห็นได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นจากการเข้าไปมีส่วนร่วมในพรรค

ในขณะที่เธอพยายามแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมพรรค เชื่อง ฑู เอื่อง เขียนนวนิยายที่แสดงการคร่ำครวญจากความเจ็บปวดของเธอ นั่นคือเรื่อง Beyond Illusion ซึ่งเป็นนวนิยายเรื่องแรกของเธอ นวนิยายเรื่องนี้เป็นการแสดงความปรารถนาของเธอเพื่อเสรีภาพผ่านวีรสตรีคนหนึ่ง วีรสตรีผู้มีใจเด็ดเดี่ยวคนนี้ถูกสังคมนิยมให้ต้องเผชิญหน้ากับศีลธรรมที่เสื่อมถอย แต่เธอกลับต่อสู้ดิ้นรนเพื่อเกียรติยศและอิสรภาพของตน นวนิยายเรื่องนี้รอดพ้นจากการควบคุมของรัฐบาล และกลายเป็นนวนิยายที่ได้รับความนิยมในเวียดนาม

ในปีค.ศ. 1988 เชื่อง ฑู เอื่อง เขียนนวนิยายเรื่อง Paradise of the Blind ซึ่งเป็นเรื่องความฝันของหญิงสาวคนหนึ่งที่ยากจะได้หลังคาใหม่ให้กับเพิงของแม่และอยากศึกษาต่อในวิทยาลัย แต่ความฝันดังกล่าวถูกทำลายด้วยความซุ่มซ่ามและไร้ศีลธรรมของพวกทุจริตในพรรค Paradise of the Blind เป็นนวนิยายเล่มแรกที่ได้รับการแปลจากภาษาเวียดนามเป็นภาษาอังกฤษ และได้ตีพิมพ์เผยแพร่ในสหรัฐอเมริกา ส่งผลให้เธอเป็นที่รู้จักในต่างประเทศ จากความสำเร็จดังกล่าวทำให้ เชื่อง ฑู เอื่อง มีความเชื่อมั่นในตัวเองและมีความกล้าหาญมากขึ้นในการที่จะดำเนินการต่อสู้ของเธอต่อไปเพื่อเสรีภาพ

ในปี ค.ศ.1988 เชื่อง ฑู เอื่อง ตัดสินใจกล่าวสุนทรพจน์ต่อหน้าที่ประชุม ซึ่งจัดโดยเลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์ ในตอนหนึ่งของกรกล่าวสุนทรพจน์ เธอวิพากษ์วิจารณ์ประเทศเวียดนามไม่มีคนที่เฉลียวฉลาดและพรรคมีความสามารถแค่เพียงผลิตข้าวรับใช้เท่านั้น สมาชิกพรรคพยายามซื้อความสงบจากเธอด้วยการหีบยื่นข้อเสนอให้ด้วยบ้านดี ๆ หนึ่งหลังที่สร้างเพื่อรัฐมนตรี แต่เธอปฏิเสธ ดังนั้นสมาชิกพรรคจึงต้องตัดสินด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อขับไล่เธอ ผลปรากฏว่า เชื่อง ฑู เอื่อง ใช้สิทธิ์ของเธอโหวตตัวเองออกจากพรรค

ในเดือนเมษายน ปีค.ศ. 1991 เธอถูกจับและถูกตั้งข้อหาว่าเป็นผู้ให้ข้อมูลที่เป็นความลับของรัฐบาลแก่ต่างประเทศ ซึ่งความจริงแล้วสิ่งที่เธอส่งไปนั้นคือต้นฉบับของนวนิยายเรื่อง *Novel without a Name* แรกกุดันจากนานาชาติช่วยให้พรรคปล่อยตัวเธอในอีก 7 เดือนต่อมา แม้ว่าเซียง ทู เฮืองจะมีโอกาสลี้ภัยไปฝรั่งเศส แต่เธอเลือกที่จะไม่ไป และพูดว่า "ฉันต้องการอยู่ที่นี้เพื่อที่จะประณามอำนาจเหล่านั้น" การที่เธอกล่าวอย่างตรงไปตรงมาสร้างความตกตะลึงให้กับเจ้าหน้าที่รัฐบาล พวกเขาจึงเพิกถอนหนังสือเดินทางของเธอ และควบคุมตัวให้อยู่แต่ภายในประเทศ แม้ว่าเซียง ทู เฮืองจะถูกห้ามอย่างเด็ดขาดไม่ให้ออกจากเวียดนาม แต่เธอยังคงต่อสู้เพื่อสิทธิของเธอต่อไป และเธอยังได้รับกำลังใจอย่างมากในสิ่งที่เธอพูดออกมาอย่างเปิดเผยเพื่อต่อต้านรัฐบาลพรรคคอมมิวนิสต์ซึ่งกำลังจับตามองการเคลื่อนไหวต่างๆ อย่างก้าวของเธอ เซียง ทู เฮืองจึงเป็นตัวอย่างของผู้กล้าหาญที่ได้พิสูจน์ให้เห็นแล้วว่าขอเพียงมีกำลังใจที่เข้มแข็ง ย่อมสามารถท้าทายอำนาจได้ แม้แต่อำนาจการเมืองที่กดขี่เข้มแข็งที่สุด

2.4 ลักษณะงานประพันธ์ของ เซียง ทู เฮือง

จากการศึกษาประวัติชีวิตของ เซียง ทู เฮือง พบว่านอกจากเธอจะเป็นนักเขียน ยังเคยเป็นสมาชิกของพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามฝัปากกล้าที่ไม่เคยเกรงกลัวอิทธิพลใดๆ ในพรรค ทุกครั้งที่มีการประชุมสมาชิกพรรค เธอพยายามจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการอภิปรายด้วยเสมอ จนกระทั่งในปี 1988 เซียง ทู เฮือง มีโอกาสเข้าร่วมอภิปรายในที่ประชุมของเลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม เธอกล่าวว่า "Vietnam had no intelligence and that the Party only produce Servants"¹² และ "the Party must learn to be grateful to the people instead of just teaching people to be grateful to itself"¹³ หนึ่งในคำพูดที่เธอกล่าวมีเนื้อหาวิพากษ์วิจารณ์พรรค อย่างรุนแรง และเรียกร้องให้มีการปฏิรูประบบการปกครองของประเทศใหม่ให้เป็นไปตามแนวทางประชาธิปไตย ซึ่งสวนทางกับนโยบายของพรรค อย่างสิ้นเชิง ส่งผลให้เธอถูกขับออกจากพรรคในปี 1990 แม้ว่าเธอจะไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคแล้วแต่เธอก็ยังคงเป็นนักเขียนที่ทำหน้าที่เปิดเผยความจริงที่ถูกซ่อนไว้ให้สังคมรับรู้อย่างไม่ทอดทิ้ง จากอุปนิสัยที่กล้าคิด กล้าพูด ทำให้รูปแบบการเขียนของเธอมีลักษณะของความมั่นใจในตนเองและกล้าพูดความจริง แต่ถ้าหากจะกล่าวก้าวไปแล้ว งานเขียนของเธอก็ยังมีข้อบกพร่องด้านการใช้ภาษาซึ่งไม่มีความสละสลวย ขาดการเรียบเรียงที่ดีและมีความเรียบง่าย ดังที่ Hue – Tam Ho Tai วิจารย์นวนิยายของ เซียง ทู เฮือง ไว้ว่า "has not yet achieved the psychological depth one expects from a greater focus on

¹² แหล่งที่มา: <http://www.dfn.org/focus/vietnam/duong.htm>.

¹³ แหล่งที่มา: <http://www.fva.org/0700/story03.htm>.

the individual and personal. Some of her key character are more stereotyped than fully realized human being"¹⁴ และเมื่อเทียบกับนักเขียนคนอื่นที่อยู่ในยุคเดียวกัน อย่างเช่น เหงียน ฮุยเถียบ (Nguyen Huy Thiep) หรือโดยเฉพาะ บ่าว นินห์ (Bao Ninh) ที่ได้รับการยอมรับจากนักวิจารณ์ว่าเป็นนักเขียนที่ใช้ภาษาได้สละสลวย มีมิติ ผ่างไปด้วยความโรแมนติกและความอ่อนไหว อีกทั้งยังเข้าถึงจิตใจตัวละครอย่างเป็นธรรมชาติ แม้ว่าเนื้อหาของนวนิยายของบ่าว นินห์ (The Sorrow of War) จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับความโหดร้ายของสงครามก็ตาม เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับนวนิยายของ เซื่อง ฑู เฮื่อง ในเรื่อง *Novel without a Name* ซึ่งมีเนื้อหาเหมือนกัน พบว่าลักษณะการเขียนของเธอเน้นหนักไปในทางวิพากษ์วิจารณ์อย่างตรงไปตรงมามากกว่า

ในบทความของ John C. shafer¹⁵ ซึ่งอ้างถึงการวิเคราะห์ของ Nguyen Ngoc ที่วิเคราะห์ว่านวนิยายที่เน้นการมองลงไปจิตใจได้เข้ามาแทนที่นวนิยายประเภทอื่นๆ ที่อยู่ในยุคหลังปี 1975 ด้วยกัน Nguyen Ngoc จึงเรียกงานเขียนประเภทนี้ว่า novel of reportage หรือเรียกอีกอย่างว่า journalism ซึ่งวรรณกรรมประเภทนี้จะมีเนื้อหากล่าวถึงรายละเอียดอย่างสมจริง และไม่มีเส้นแบ่งขอบเขตอย่างชัดเจนระหว่างบันเทิงคดีกับสารคดี เพราะถูกใช้เป็นเครื่องมือในการเปิดโปงความชั่วร้ายของสังคม และการกระทำของรัฐบาล หรือเจ้าหน้าที่พรรค ซึ่งงานเขียนแบบนี้จะเป็นการวิพากษ์วิจารณ์สังคมมากกว่า (They presented "a picture of society" without exploring the inner world of individuals) และอาจจะวิเคราะห์ได้ว่า นวนิยายของ เซื่อง ฑู เฮื่อง ก็มีลักษณะการเขียนเช่นนี้ จะเห็นได้จากนวนิยายทั้ง 4 เรื่อง มีประเด็นที่กล่าวถึงความชั่วร้ายของพรรคและเจ้าหน้าที่ ซึ่งใช้อำนาจหน้าที่ในทางมิชอบ อีกทั้งยังมีการวิพากษ์วิจารณ์ เลียดสีการทำงานของรัฐบาล และโจมตีแนวคิดสังคมนิยมที่มีผู้นำมาตีความหมายผิดและใช้ในทางที่ไม่ถูกต้อง นวนิยายของ เซื่อง ฑู เฮื่อง ยังมีลักษณะ inward – looking novel และ วรรณคดีแห่งประชาธิปไตย (democratization of Literature)¹⁶ ซึ่งให้ความสำคัญกับการบรรยายรายละเอียดของชีวิตผู้คนในหลายแง่มุม และมีความซับซ้อนมากขึ้น อีกทั้งงานเขียนลักษณะเช่นนี้จะไม่มุ่งเน้นนำเสนอปัญหาของบุคคลที่ต้องเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อภาระหน้าที่อันยิ่งใหญ่ต่อไป แต่จะกล่าวถึงสิทธิเสรีภาพในการค้นหาความสุขและความรักของบุคคลเป็นสำคัญ จึงอาจกล่าวได้ว่า

¹⁴ Hue-Tam Ho Tai , "Duong Thu Huong and The Literature of Disenchantment" in *The Vietnam Forum* 14. (New Heaven: Yale Southeast Asia Studies,1993)

¹⁵ John C. Schafer, "The Collective and the Individual in Two Post-War Vietnamese Novels", *Crossroads : An Inter disciplinary Journal of SEA Studies* (Northern Illinois University : Center for Southeast Asian Studies, 2000), p.31 – 32.

¹⁶ Ibid., p. 31.

งานเขียนของเซื่อง ทุ เฮื่อง มีรูปแบบการเขียนที่เป็นการผสมผสานกันระหว่าง การสะท้อนปัญหา และการเปิดโปงความชั่วร้ายในสังคม พร้อมทั้งเรียกร้องให้ผู้อ่านแสวงหาความสุขและเสรีภาพแห่งความรัก ในขณะที่ทิศทางวรรณกรรมเวียดนามส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่การทำหน้าที่โฆษณา ประชาสัมพันธ์ให้กับรัฐบาล หรือวิพากษ์วิจารณ์ค่านิยมของสังคม เช่น การยึดถือจารีตประเพณี แบบเก่าในเรื่องการแต่งงานที่ครอบครัวยังเป็นผู้กำหนด เป็นต้น

แม้ว่าฝีมือการเขียนของ เซื่อง ทุ เฮื่อง จะไม่ได้รับการยกย่องจากนักวิจารณ์หรือผู้อ่าน แต่เธอก็ได้ทำหน้าที่ของการเป็นนักเขียนอย่างสมบูรณ์ดังข้อความที่ นายเหงียน วัน ลินห์ กล่าวกับนักเขียนและศิลปินไว้ในการประชุมปะนักเขียนเมื่อปี 1987 โดยเปิดโอกาสให้นักเขียนและเหล่าปัญญาชน มีสิทธิเสรีภาพในการวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของพรรค และเปิดโปงความชั่วร้ายที่เกิดขึ้นในสังคม

" Writers who properly adopt this approach are not afraid to attack evils, even evils in people holding important posts in the party, if these evils prevent the new socialist man from emerging " ¹⁷

2.4.1 แก่นเรื่อง

จากการศึกษานวนิยายของ เซื่อง ทุ เฮื่อง พบว่ามีแก่นเรื่องที่สำคัญอยู่ 3 ประการด้วยกัน คือ แก่นเรื่องสงคราม แก่นเรื่องวิพากษ์สังคมและการเมือง และแก่นเรื่องความรัก ครอบครัวยุคใหม่ และความแตกต่างทางเพศ ซึ่ง เซื่อง ทุ เฮื่อง ได้ใช้ความสามารถในการประพันธ์สอดร้อยเรื่องราวของตัวละครไว้บนพื้นฐานของแก่นเรื่องทั้งสามได้เป็นอย่างดี

2.4.1.1 แก่นเรื่องสงคราม

เป็นที่ชัดเจนว่า เรื่อง *Novel without a Name* ซึ่งผู้วิจัยนำมาศึกษาเป็นนวนิยายที่มีแก่นเรื่องสงครามชัดเจนที่สุด เซื่อง ทุ เฮื่อง แสดงให้เห็นถึงการสูญเสียตัวตนของมนุษย์แทรกด้วยทัศนคติต่อต้านแนวคิดชาตินิยมและอุดมการณ์สังคมนิยม เพื่อชี้ให้เห็นถึงผลร้ายของสงครามที่กระทบต่อชีวิต ความหวัง และความเป็นอยู่ของประชาชนในแนวหลัง นอกจากนี้เธอยังเชื่อมโยง

¹⁷ John C. Schafer, *Vietnamese Perspective on The War in Vietnam: An Annotated Bibliography of Works in English* (New Heaven: The Yale University Council on Southeast Asia Studies, 1997)

แก่นเรื่องสงครามให้เข้ากับแก่นเรื่องวิพากษ์สังคม การเมือง และความรักในครอบครัวได้อย่างกลมกลืน โดยแสดงให้เห็นว่า นอกจากสงครามจะเป็นโศกนาฏกรรมของมนุษยชาติแล้ว สงครามยังเป็นสิ่งที่กีดกันคนที่มีความรักให้แยกจากกันทั้งนี้ความรักของ เชื่อง ทุ เอื้อง มิได้หมายถึงความรักระหว่างชายหนุ่มกับหญิงสาวเท่านั้น แต่ความรักในนวนิยายของเธอยังครอบคลุมไปถึงความรักระหว่างบุคคลในครอบครัว และความรักที่มนุษย์มีต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน

2.4.1.2 แก่นเรื่องวิพากษ์สังคมและการเมือง

ในเรื่อง *Paradise of the Blind, Beyond Illusion, Novel without a Name* และ *Memories of a Pure Spring* เชื่อง ทุ เอื้อง ได้นำเสนอแก่นเรื่องวิพากษ์สังคมและการเมืองไว้อย่างชัดเจน จะเห็นได้ว่าเธอพยายามเปิดเผยความจริงในอีกด้านหนึ่งที่สังคมไม่เคยรับรู้ เพื่อให้ประชาชนหลุดพ้นจากภพหลวงตาและตระหนักในสิ่งที่เกิดขึ้น นวนิยายทั้ง 4 เรื่องของเธอจึงเน้นหนักไปที่การวิพากษ์วิจารณ์และบอกเล่าเรื่องราวด้วยน้ำเสียงเจ็บปวดผ่านตัวละครที่เธอสร้างขึ้น ด้วยเหตุนี้แก่นเรื่องวิพากษ์สังคมและการเมืองจึงเป็นสิ่งที่เธอให้ความสำคัญและเน้นย้ำอยู่เสมอ โดยเฉพาะเหตุการณ์การปฏิรูปที่ดินในดินแดนภาคเหนือของเวียดนามในช่วงระหว่างปี 1954 – 1957 ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เลวร้ายมากที่สุดเท่าที่เคยมีมา นอกเหนือไปจากความโหดร้ายของสงครามเพราะได้คร่าชีวิตชาวเวียดนามไปหลายพันคน ซึ่งถือได้ว่าโครงการปฏิรูปที่ดินที่ดำเนินงานตามแผนพัฒนาประเทศในแบบสังคมนิยมเป็นนโยบายที่ผิดพลาดอย่างร้ายแรง เชื่อง ทุ เอื้อง ในวัยเด็กสามารถจดจำเหตุการณ์ครั้งนั้นได้เป็นอย่างดี เธอจึงนำมากล่าวถึงเป็นประเด็นสำคัญในนวนิยายเรื่อง *Paradise of the Blind* นอกจากเธอจะวิพากษ์วิจารณ์การดำเนินนโยบายที่ผิดพลาดของรัฐบาลแล้ว เชื่อง ทุ เอื้อง ยังวิพากษ์การทำงานและพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเจ้าหน้าที่พรรค อย่างตรงไปตรงมาแฝงไปด้วยการเสียดสีอุดมการณ์สังคมนิยมที่พรรคนำมายึดเหนี่ยวให้คนปฏิบัติ โดยไม่สนใจว่าประชาชนจะเข้าใจมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ในเรื่อง *Beyond Illusion*, *Memories of a Pure Spring* และ *Novel without a Name* ยังสะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินงานของพรรค ที่ปิดกั้นไม่ให้นักเขียนและศิลปินมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกทั้งด้านศิลปะ วรรณกรรม รวมไปถึงสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ทุกอย่างล้วนอยู่ภายใต้การควบคุมและการเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมของเจ้าหน้าที่พรรค

2.4.1.3 แก่นเรื่องความรัก ครอบครัว และความแตกต่างทางเพศ

แม้ว่านวนิยายของ เชื่อง ฑู เอื่อง จะมีแก่นเรื่องที่เน้นหนักไปที่การวิพากษ์สังคมและการเมือง แต่เธอก็นำเสนอแก่นเรื่องความรัก ครอบครัว และความแตกต่างทางเพศโดยผ่านมุมมองของความเป็นหญิง ดังที่กล่าวมาแล้วในข้างต้นว่า เชื่อง ฑู เอื่อง สามารถนำแก่นเรื่องความรักและครอบครัวมาเชื่อมโยงกับแก่นเรื่องอื่นๆ ได้เป็นอย่างดี แต่ความรักในมุมมองของ เชื่อง ฑู เอื่อง เป็นความรักที่ไม่สมหวัง เป็นโคกนาฏกรรมของชีวิตคู่ซึ่งไม่อาจสร้างครอบครัวที่มีความสุขได้ ตัวอย่างเช่น เรื่อง *Beyond Illusion* และ *Memories of a Pure Spring* เป็นนวนิยายที่นำเสนอแก่นเรื่องความรักผ่านชีวิตคู่ ได้แก่ คู่ของเงวี่ยน (Nguyen) กับ ลินห์ (Linh) และคู่ของฮุง (Hung) กับ เชื่อง (Suong) ความรักของเงวี่ยนและลินห์ เป็นความรักที่ก่อตัวขึ้นจากความชื่นชมในคุณสมบัติและความคิดของแต่ละฝ่าย ลินห์หลงรักเงวี่ยนในทันที เมื่อเขาเข้ามาเป็นครูสอนวรรณคดีในโรงเรียนมัธยมที่เธอเรียน เงวี่ยนสอนลินห์ให้รู้จักทั้งความรักที่ดูดีดีมกับปรัชญาที่ลึกซึ้งซึ่งทำให้ลินห์เปลี่ยนความคิดไปจากเดิมที่เคยมี และนั่นก็เป็นสิ่งที่ทำให้เธอยิ่งรักและบูชาเขามากยิ่งขึ้น

Linh shivered. Memories of her passion for him flooded back. One evening, in the darkness of a movie theater, he had stroked her fingers. They were watching a film, Robinson Crusoe. He caress had bewitched her, and he had whispered into her ear : "Robinson is a hero from a bygone age. Being a hero now is much more difficult. There's no quest more complex, more perilous, than a man's struggle with his own soul."

Startled, she remembered staring at him in the darkness, how his eyes has sparkled, tender, and yet distant. The beauty of the intelligence is his gaze : those eye, like two mysterious flowers floating on water. She had squeezed Nguyen's hand, secretly yearning to smother it with kisses, to tell him that she adored him.¹⁸

¹⁸ Duong Thu Huong, *Beyond Illusions*, trans. Nina McPherson (New York :Hyperion East , 2002)

ส่วนเงวียนเองก็รักลินห์ตรงที่เธอมีจิตใจที่งดงาม บริสุทธิ์ และมีความเข้มแข็งเด็ดเดี่ยวยึดมั่นในอุดมการณ์ ทั้งคู่จึงตัดสินใจใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันและมีบุตรสาวด้วยกันหนึ่งคน คือ ฮีอง ลี (Huong Ly) ชีวิตของทั้งสองคนดำเนินมาอย่างปกติสุข จนกระทั่งลินห์ค้นพบความจริงว่าเงวียนทรยศต่ออุดมการณ์ที่มีร่วมกันและยอมตกเป็นเครื่องมือของพรรค ด้วยการเขียนข่าวบิดเบือนความจริงหลายเรื่อง ลินห์จึงฝันสลายและรู้สึกเสียใจมากจนในที่สุดต้องหย่าขาดจากกัน

สำหรับความรักของ ฮุง กับ เชื่อง ใน *Memories of a Pure Spring* เป็นความรักที่ก่อตัวระหว่างสงคราม เชื่อง สาวน้อยจากชนบทผู้มีพรสวรรค์ด้านการร้องเพลงได้พบกับ ฮุง หัวหน้ากลุ่มนักแสดงศิลปะ (artistic troupe) และเป็นนักประพันธ์เพลงผู้มีความสามารถของกองทัพ ฮุง ชักชวน เชื่อง ให้เข้ามาเป็นนักร้องประจำวง และเป็นผู้ฝึกสอนการร้องเพลงและการแสดงให้กับเธอ จนกระทั่งเกิดเป็นความรัก เมื่อสงครามสิ้นสุดลง กองทัพไม่มีความจำเป็นต้องใช้กลุ่มนักแสดงศิลปะอีกต่อไป ทั้งคู่ตัดสินใจใช้ชีวิตอยู่ในเมืองท่ามกลางสภาพเศรษฐกิจที่ย่ำแย่หลังสงคราม แต่ทั้งคู่ก็ยังคงมีความสุข จนกระทั่ง ฮุง ถูกรองหัวหน้าหน่วยบริการด้านศิลปวัฒนธรรมย้ายให้เขาไปอยู่ในตำแหน่งที่ต่ำกว่าเดิม เนื่องจากเกิดความขัดแย้งและความไม่พอใจส่วนตัวของรองหัวหน้าที่อิจฉาในความสามารถของ ฮุง ทำให้ ฮุง เสียใจมากจนไม่เป็นอันทำงานและหันไปดื่มเหล้า เชื่องจึงต้องรับภาระหนักในการหาเลี้ยงครอบครัว โชคดีที่ เชื่อง เป็นนักร้องประจำหน่วยบริการด้านศิลปวัฒนธรรมทำให้เธอมีรายได้อยู่บ้าง แม้ว่า เชื่อง จะเหนื่อยแต่เธอก็ไม่เคยรู้สึกท้อ แต่สิ่งที่ทำให้เธอผิดหวังและเสียใจมากที่สุดนั่นคือ ฮุง ซึ่งกลายเป็นคนอ่อนแอและติดเหล้าอย่างหนักจนทำให้มีความสุขในครอบครัวหมดไป

แก่นเรื่องความรักที่ไม่สมหวังซึ่งมีสาเหตุมาจากสงคราม ก็ยังเป็นแก่นเรื่องที่ เชื่อง พู เชื่อง นำเสนอไว้ใน *Novel without a Name* กล่าวคือ เธอได้ชี้ให้เห็นถึงความไม่สมหวังของความรักระหว่าง ฮวา (Hoa) กับ กวน (Quan) เพื่อนที่สนิทสนมกันมาตั้งแต่เด็กและเป็นรักครั้งแรกของเขา เมื่อทั้งสองคนโตขึ้นต่างสัญญาว่าจะแต่งงานกัน แต่ก็ไม่อาจทำได้เพราะกวนถูกเกณฑ์ทหารไปร่วมรบในสงครามเวียดนาม เป็นเวลาหลายปีที่กวนและฮวาไม่ได้ติดต่อกัน จนกระทั่งกวนกลับมาเยี่ยมบ้านและพบความจริงอันแสนเจ็บปวดว่าเธอถูกชายในหมู่บ้านข่มขืนและตั้งท้องโดยไม่มีพ่อของเด็ก ทั้งกวนและฮวาต่างรู้สึกเสียใจและรู้ว่าจะไม่มีการกลับมารักกันเหมือนเดิมได้อีกต่อไปแล้ว

นอกจากนี้ใน *Novel without a Name* ยังกล่าวถึงความรักระหว่างคนในครอบครัวที่ถูกทำลายลงระหว่างสงคราม สาเหตุเนื่องมาจากความแตกต่างทางความคิดทางการเมือง ความไม่เข้าใจกันและความเห็นแก่ตัวของสมาชิกในครอบครัว พ่อของกวนเป็นอดีตทหารร่วมรบในสงคราม

ต่อต้านฝรั่งเศส พ่อจากแม่ กวนและน้องชายไปรบเป็นเวลานาน ทิ้งให้แม่ต้องเลี้ยงดูกวนกับน้องชายด้วยความยากลำบาก เมื่อสงครามสิ้นสุดลง พ่อของกวนกลับมา แต่กวนกลับไม่รู้รู้สึกผูกพันกับพ่อแม่แต่น้อย เพราะพ่อจากไปตั้งแต่กวนยังเด็ก แต่ความสุขมีอยู่ไม่นาน เมื่อพ่อหลงเชื่อคำยุยงของญาติที่กล่าวหาว่าแม่มีชู้ในระหว่างที่พ่อไม่อยู่ พ่อทะเลาะกับแม่และทำร้ายจิตใจของแม่จนในที่สุดแม่ต้องป่วยตาย ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับลูกห่างเหินกันมากขึ้น กวนกับน้องชายรักและผูกพันกันมาก น้องชายของกวนเป็นคนเรียนเก่ง เขาจึงหวังว่าน้องชายจะมีอนาคตที่ดี แต่เมื่อกวนกลับมาบ้านและค้นพบความจริงว่าพ่อสนับสนุนให้น้องชายไปเกณฑ์ทหารออกรบอีกคนหลังจากที่กวนจากไปเพื่อไปรบในสงครามได้ไม่นาน และน้องชายเสียชีวิตในสนามรบ กวนรู้สึกเสียใจและโกรธแค้นพ่อมาก เพราะพ่อคือต้นเหตุที่ทำให้น้องชายที่เขารักเพียงคนเดียวต้องมาจากไป เพียงเพราะความเห็นแก่ตัวของพ่อที่ส่งลูกชายไปเป็นทหารเพื่อให้ได้รับการยกย่องจากทางการและกรรมการหมู่บ้านว่าเป็นผู้เสียสละและสนับสนุนกิจกรรมของพรรค จากเหตุการณ์ในนวนิยายส่วนนี้สะท้อนให้สายสัมพันธ์ในครอบครัวที่ต้องพังทลายลงด้วยน้ำมือของสงคราม

จะเห็นได้ว่า เชื่อง หู เฮื่อง พยายามจะแสดงให้เห็นว่า สงครามเป็นเหตุการณ์ที่มนุษย์ไม่อาจจะควบคุมได้ ตรงกันข้ามชีวิตมนุษย์ต่างหากที่ถูกกำหนดโดยสถานการณ์สงครามอันเลวร้ายนี้ อีกทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นในวรรณกรรมทั้งสองเรื่องนี้ ชี้ให้เห็นว่าแก่นเรื่องความรักในนวนิยายมิได้อยู่อย่างโดดเดี่ยว แต่มีความสัมพันธ์กับแก่นเรื่องสงครามด้วย นอกจากนี้ใน *Novel without a Name* ยังแสดงให้เห็นถึงความรัก ความเห็นอกเห็นใจที่มีต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกันแม้จะอยู่ในยามสงครามก็ตาม เห็นได้ชัดในตอนที่กวนออกรบและได้รู้จักกับฮวาง (Hoang) เด็กหนุ่มอายุ 18 ซึ่งเป็นคนฉลาดและมีอนาคตทางการศึกษาแต่กลับเลือกที่จะมาอยู่ในสนามรบ กวนรักและเอ็นดูฮวางเพราะเขาเหมือนน้องชายมาก ต่อมาฮวางเสียชีวิตในสนามรบ ทำให้กวนรู้สึกเสียใจเพราะไม่สามารถปกป้องชีวิตของฮวางได้ อีกทั้งกวนยังรู้สึกโกรธแค้นแทนฮวาง น้องชายและเด็กหนุ่มคนอื่น ๆ ที่ต้องมาจบชีวิตลงเพียงเพื่อสนองความต้องการของพวกที่ลุ่มหลงในอุดมการณ์และกระหายสงคราม

ในส่วนแก่นเรื่องความรักของนวนิยายเรื่อง *Paradise of the Blind* ได้กล่าวถึงความรักระหว่างคนในครอบครัวที่ถูกทำลายลงจากนโยบายทางการเมือง ซึ่งหมายถึง การปฏิรูปที่ดิน เชื่อง หู เฮื่อง สะท้อนภาพความสูญเสียและความโหดร้ายจากความทรงจำครั้งนั้นด้วยการกล่าวถึงตัวละครผู้หญิง 3 คน ที่มีวัยต่างกัน แต่ต่างได้รับผลกระทบจากการปฏิรูปที่ดินซึ่งส่งผลกระทบต่อชีวิตครอบครัวของพวกเธออย่างชัดเจน เหตุการณ์เริ่มต้นเมื่อ อาจิ้นห์ (Chinh) น้องชายของแม่กลับมาที่หมู่บ้านในฐานะของเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากพรรค มาทำการปฏิรูปที่ดินในหมู่บ้าน ภารกิจ

แรกที้อาจันท์ทำคือสั่งให้เกว (Que) แม่ของหัง (Hang) เลิกกับพ่อของเธอคือ โต้ิน (Ton) เพราะครอบครัวของโต้ินเป็นเจ้าของที่ดินซึ่งถือว่าอยู่ในชนชั้นเจ้าที่ดิน การที่อาจันท์บังคับให้แม่ของหังทำเช่นนั้นก็เพราะกลัวว่าพี่สาวของตนซึ่งแต่งงานกับสมาชิกของครอบครัวชนชั้นเจ้าที่ดิน จะส่งผลเสียให้แก่ตำแหน่งทางการเมืองของเขา พ่อของหังจึงต้องหนีออกจากบ้านไป เพื่อรักษาชีวิตไว้ตามคำขอร้องของป้าเต็ม (Tam) ซึ่งเป็นพี่สาวของพ่อ ส่วนย่าและป้าเต็มถูกจับและทรมานด้วยวิธีการต่างๆ จนย่าต้องตายเพราะทนการทรมานไม่ไหว ส่วนป้าเต็มมีชีวิตรอดจากเหตุการณ์อันโหดร้ายได้ แต่ต้องมีชีวิตอยู่อย่างยากลำบากเพราะถูกริบทรัพย์สินและที่ดินทั้งหมดเพื่อไปแจกจ่ายให้แก่ชาวนายากจนและไม่มีที่ดินทำกิน อีกทั้งยังถูกลดชั้นให้ไปเป็นชาวนาทำงานอย่างหนัก ตลอดระยะเวลาของการปฏิรูปที่ดิน ป้าเต็มเก็บซ่อนความแค้นที่อาจันท์ทำกับครอบครัวของเธอ และแปรเปลี่ยนความแค้นนี้ด้วยการทำงานอย่างหนัก ในระหว่างที่ป้าเต็มต้องอดทนทำงานอย่างหนัก เธอต้องคอยระมัดระวังตัวโดยพกมิดไว้ตลอดเวลา เพื่อป้องกันตนเองจากการถูกข่มขืน จนกระทั่งการปฏิรูปที่ดินสิ้นสุดลง ป้าเต็มได้รับทรัพย์สินและที่ดินทั้งหมดคืนมา พร้อมทั้งได้รับการขอโทษจากทางการในสิ่งที่ทำผิดพลาดไป แต่ก็ไม่อาจชดเชยความเสียใจที่ป้าเต็มมีได้ ป้าเต็มมุ่งมั่นทำงานอย่างหนักจนกระทั่งมีฐานะร่ำรวยยิ่งกว่าเมื่อก่อนแต่ความแค้นที่อาจันท์ทำไว้กับครอบครัวของป้าเต็มก็มีอาจลืมได้ ป้าเต็มโกรธแค้นที่เข้าข้างน้องชายของตน โดยไม่สนใจว่าอาจันท์เคยทำผิดต่อผู้คนมากมายในหมู่บ้าน อีกทั้งยังเป็นต้นเหตุที่ทำให้ครอบครัวของแม่และป้าเต็มต้องบาดหมางกัน ถึงกระนั้นป้าเต็มก็ยังทุ่มเทความรักและเงินทองทั้งหมดให้กับหัง เพราะหังคือเลือดเนื้อเชื้อไขของโต้ินน้องชายที่ป้าเต็มรัก หังจึงเปรียบเสมือนตัวแทนของโต้ินที่จะเป็นผู้สืบเชื้อสายของตระกูลป้าเต็มต่อไป ด้วยเหตุนี้ ป้าเต็มจึงรักและดูแลเอาใจใส่หังเป็นพิเศษ ในขณะที่หังรู้สึกว่าเป็นแม่แท้ๆ ของตนกลับไม่ได้ให้ความรักและเอาใจใส่เธอเท่าที่ควร ทั้งๆ ที่เธออยากให้แม่รักเธอมากกว่านี้ หังไม่ต้องการให้แม่ปกป้องอาจันท์ในทางที่ผิด เพียงเพราะต้องการรักษาเชื้อสายคนเดียวของตระกูลไว้ จากความขัดแย้งดังกล่าวส่งผลให้หังกับแม่ห่างเหินกันมากขึ้น

นอกจาก เรื่อง ทุ เฮื่อง จะนำเสนอแก่นเรื่องความรักและความสัมพันธ์ในครอบครัว ซึ่งเชื่อมโยงกับแก่นเรื่องสงคราม และการวิพากษ์สังคม การเมืองแล้ว เธอยังกล่าวถึงประเด็นเรื่องความแตกต่างทางเพศไว้อย่างน่าสนใจ อาจเป็นเพราะว่าเธอเป็นผู้หญิงและเป็นปากเสียงสำคัญในด้านสิทธิมนุษยชนและการปฏิรูปประชาธิปไตย จึงทำให้นวนิยายของเธอมีมุมมองของสตรีเข้ามาเกี่ยวข้อง

จากบทที่ 2 ซึ่งผู้วิจัยกล่าวถึงลักษณะทางสังคมของชาวเวียดนามรวมถึงประเทศในแถบเอเชียว่าเป็นสังคมที่ยกย่องและให้ความสำคัญกับเพศชาย เพราะถือว่าผู้ชายเปรียบเสมือนเสา

หลักของครอบครัว ที่ต้องคอยดูแล เลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวให้มีความสุข โดยเฉพาะในสังคม เวียดนามที่ได้รับอิทธิพลปรัชญาขงจื้อจากจีน ซึ่งเน้นย้ำอย่างชัดเจนว่านอกจากผู้ชายจะเป็นหลักของครอบครัวแล้วยังมีบทบาทสำคัญในฐานะผู้สืบเชื้อสายของตระกูลและเป็นผู้สืบทอดประเพณี บุชาบรรพบุรุษอันศักดิ์สิทธิ์ ทั้ๆ ที่ในความเป็นจริงแล้วผู้หญิงก็มีส่วนช่วยดูแลครอบครัว แต่ด้วยการอบจรรยาบรรณประเพณีทำให้ผู้หญิงถูกกดขี่ทั้งร่างกายและจิตใจ เชื่อง ทู เสีง จึงต้องการให้นวนิยายของเธอเป็นสื่อในการประกาศเจตนารมณ์ที่ต้องการให้ผู้หญิงและผู้ชายมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกทั้งทางด้านความคิดและการใช้ชีวิตอย่างเท่าเทียมกัน

ดังในเรื่อง *Paradise of the Blind* แม่ ป้าเตม และหัง เป็นผู้หญิงที่ต้องรับหน้าที่ดูแลครอบครัว ในขณะที่ผู้ชายอย่างอาจิ้นหนีกลับเป็นฝ่ายที่ต้องรอรับความช่วยเหลือจากพี่สาวซึ่งเป็นแม่ของหังและหังผู้เป็นหลานสาว โดยที่แม่ของหังรู้สึกเต็มใจที่จะช่วยเหลือน้องชายอยู่เสมอ แม้ว่าเขาจะเคยทำผิดกับแม่และป้าเตมมาก่อน แต่แม่ของหังก็ยังคงรักและให้อภัยเขา ทำให้หังรู้สึกเสียใจและน้อยใจที่แม่รักคนที่ไม่เคยทำอะไรเพื่อครอบครัวอย่างไม่มีลิมหุลิมตา โดยมองข้ามแม้แต่ความผิดที่อาจิ้นเคยทำไว้ในอดีต และเหตุการณ์หนึ่งที่หังจำได้ไม่เคยลืม นั่นคือ ตอนที่อาจิ้นหังป่วยเป็นโรคเบาหวาน ทำให้แม่กับหังต้องกินอยู่อย่างยากลำบาก เพราะแม่ต้องเก็บเงินไว้เพื่อรักษาอาจิ้นหัง ซึ่งทำให้หังรู้สึกว่าแม่ไม่มีความยุติธรรม ยอมเสียสละเพื่อคนๆ หนึ่ง โดยไม่สนใจว่าลูกของตนจะลำบากและอดอยากเพียงใด

Passing the houses of our neighbors, Madame Mien, Madam Lan, and Mr. Hop, I dream of a bit of meat. My knees went weak at a whiff of barbecued pork, its smell assaulting, intoxicating. Nights after my foreign-language classes, I lingered around the *pho* vendor's stall, pretending to stroll, greedily inhaling the odor of this soup, I will never forget the humiliation I felt when I looked away, swallowing my own saliva as I watched a woman sliding chunks of a barbecued pork satay onto a pile of vermicelli.¹⁹

ส่วนเรื่อง *Memory of a Pure Spring* ก็แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของแนวคิดขงจื้อที่กำหนดบทบาทหน้าที่ของสตรี รวมไปถึงมีอิทธิพลต่อความเชื่อ ค่านิยมของคนในสังคม ซึ่งส่งผลให้ตัว

¹⁹ Doung Thu Huong, *Paradise of the Blind*, trans. Nina McPherson, (USA: Penguin, 1993), p.180.

ละครผู้หญิงมีชะตากรรมที่น่าสงสาร ดังตัวละครเอกของเรื่อง คือ เชื่อง ที่ต้องทำงานหาเงินอย่างเหน็ดเหนื่อย ยากลำบาก เพื่อเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัว คือ สามี (สูง) ลูกสาว 2 คน และวินห์ (Vinh) น้องชายของเชื่อง ซึ่งเธอรับมาอยู่ด้วยเพื่อให้เขาได้มีโอกาสเรียนหนังสือ แม้ว่าเชื่องจะต้องทนลำบากและประสบปัญหาชีวิตคู่ แต่เธอก็ยังตั้งความหวังเกี่ยวกับอนาคตของวินห์ที่ต้องการให้เขาได้เรียนสูงๆ และมีอนาคตในหน้าที่การงานที่ดี เพื่อเป็นเกียรติแก่วงศ์ตระกูล เพราะวินห์คือผู้ชายเพียงคนเดียวที่จะต้องสืบเชื้อสายของตระกูลต่อไป เธอจึงยอมเสียสละตัวเองเพื่อเติมเต็มความฝันและความหวังของพ่อให้เป็นจริง แต่กลับกลายเป็นว่า การกระทำของเชื่อง ได้สร้างความกดดันให้กับวินห์เป็นอย่างมาก เพราะวินห์ไม่มีหัวทางด้านการศึกษา จิตใจของเขาจดจ่ออยู่กับการเลี้ยงสัตว์และการเกษตรที่เขาถนัด เพราะเขาเติบโตมาในชนบท เขาจึงไม่มีความสุขกับการเรียน ส่งผลให้การเรียนของวินห์ก็ย่ำแย่ แต่เขาก็ไม่กล้าบอกเชื่อง เพราะรู้สึกละอายที่เห็นพี่สาวต้องทนลำบากเพื่อตนเขาจึงต้องเก็บความขมขื่นไว้ในใจ

It's all for my father. Why did he put me in this horrible situation?

Suong only forces me to study because she loves him. In the end, I'm the one who is going to come out dirty and bruised from this fight. I could make every possible effort, as long as she wanted, and I would still lose.²⁰

ในขณะที่สูงสามีของเชื่องเอาแต่เสียใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวเอง และดื่มเหล้าอย่างหนัก โดยไม่สนใจว่าสถานการณ์ของครอบครัวอยู่ในขั้นลำบาก อีกทั้งยังดูถูกเชื่องว่าเป็นผู้หญิงอ่อนแอ ทั้งๆ ที่ความจริงแล้วสูงน่าจะเป็นคนที่อ่อนแอมากกว่า เพราะไม่สามารถต่อสู้เพื่อเป็นหลักให้แก่ครอบครัวได้ สะท้อนให้เห็นว่าสูงไม่มีภูมิต้านทานทางจิตใจ เมื่อเกิดปัญหากลับหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้ากับความจริงและไม่สามารถแก้ไขปัญหาคือ

ในเรื่อง *Novel without a Name* ก็เช่นกัน ตลอดเวลาที่พ่อของกวนออกไปรบไม่เคยส่งเงินมาเลี้ยงดูครอบครัวเลย ส่วนแม่ต้องทำงานอย่างหนักเพื่อเลี้ยงดูกวนกับน้องชายโดยไม่บิปากบ่น เพราะเห็นแก่ความเสียสละของพ่อที่ออกไปรบเพื่อประเทศชาติ แต่ผลตอบแทนความดีของแม่ที่ได้รับคือ ความไม่ไว้เนื้อเชื่อใจในตัวภรรยา เพียงเพราะพ่อหลงเชื่อในคำยุยงที่กล่าวหาว่าแม่มีชู้

²⁰ Duong Thu Huong, *Memories of a Pure Spring*, trans. Ning McPherson, (USA : Penguin, 2000), p.177.

ส่วนเรื่อง *Beyond Illusion* เป็นเหมือนเสียงสะท้อนจาก เชื่อง ทู เอื่อง ที่ต้องการเรียกร้องให้ผู้หญิงมีความกล้าหาญในการแสวงหาเสรีภาพของการใช้ชีวิต โดยให้ลินห์เป็นตัวแทนของผู้หญิงที่กล้าเผชิญหน้ากับกระแสสังคมที่ไม่ยอมรับการหย่าร้างและการมีคู่ เมื่อลินห์แยกทางกับเงวี่ยน และไปมีความสัมพันธ์กับ เตรีน เฟือง (Tran Phuong) ทั้งๆ ที่เขามีภรรยาอยู่แล้ว ลินห์ต้องเจอแรงกดดันจากคนรอบข้าง แต่ถึงกระนั้นเธอก็ยังยืนหยัดอยู่ได้ และเมื่อลินห์ค้นพบความจริงว่า เตรีน เฟือง ไม่ใช่ผู้ชายที่ยึดมั่นในอุดมการณ์อย่างที่เธอคิด เธอก็ตัดใจเลิกกับเขา และใช้ชีวิตอยู่ด้วยตัวของเธอเอง

2.4.2 ตัวละคร

ดังที่กล่าวมาแล้วว่าแนวการประพันธ์ของ เชื่อง ทู เอื่อง มีลักษณะในเชิงวิพากษ์วิจารณ์และขาดความสละสลวยในการใช้ภาษา เมื่อพิจารณาด้านการสร้างตัวละคร ผู้วิจัยพบว่าจุดเด่นอยู่ที่การเล่าเรื่องของตัวละครเป็นสำคัญ โดยการนำตัวละครมาใช้เป็นเครื่องมือในการวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลหรือพรรคคอมมิวนิสต์ ดังนั้นตัวละครที่ เชื่อง ทู เอื่อง สร้างขึ้นจึงไม่มีมิติหรือความซับซ้อนด้านอารมณ์ ด้วยเหตุนี้เธอจึงบอกเล่าเรื่องราวด้วยน้ำเสียงที่เจ็บปวดผ่านตัวละคร โดยการใช้ภาษาบรรยายท่าทางและอุปนิสัยของตัวละคร อย่างตรงไปตรงมา เช่น ป้าเต็ม ตัวละครในเรื่อง *Paradise of the Blind* ซึ่ง เชื่อง ทู เอื่อง ใช้วิธีการบรรยายข้อมูลเกี่ยวกับอุปนิสัยใจคอ รสนิยม และความคิดของป้าเต็ม อย่างละเอียด ในตอนที่แม่พาหังไปเยี่ยมป้าเต็มที่บ้านเป็นครั้งแรก ภาพแรกที่สะดุดตาหัง คือ การตกแต่งทั้งภายในและภายนอกบ้านที่ดูดี มีระเบียบ มีความสง่างามภูมิฐานสมฐานะ สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะนิสัยของป้าซึ่งเป็นคนมีระเบียบวินัย รักความสะอาด มีรสนิยมและความประณีต แสดงให้เห็นว่าเป็นผู้ได้รับการอบรมมาเป็นอย่างดี

Here and there, you could see the reddish glow of oranges and kaki fruit. Several outbuilding stretched out behind the house, a bit to the left of the main building. Between the outbuilding and the garden was a well, sheltered by a sheet-metal roof. The cord of a pulley rested on the edge of the well. Everything was clean, well ordered. It had all been coldly, rigorously studied in great detail. A potted ginseng bush, set in a vase, had been placed in the coner.²¹

²¹ Doung Thu Huong, *Paradise of the Blind*, trans. Nina McPherson, (USA: Penguin), 1993, p.71.

นอกจากนี้ หังยังสังเกตเห็นบุคลิกลักษณะภายนอกของป้าเต็ม และอาการปฏิกิริยาต่างๆ ของป้าด้วยความสนใจและพบว่า แม้อป้าเต็มจะเป็นเพียงผู้หญิงตัวเล็กๆ แต่มีลักษณะท่าทางน่าเกรงขาม อีกทั้งเธอยังสังเกตเห็นฝ่าเท้าอันหยาบกร้านของป้าก็ทำให้รู้ในทันทีว่า ป้าต้องทำงานอย่างหนักมากกว่าจะสร้างฐานะให้ได้ดีเช่นนี้ ต่อมาภายหลังหังยังเข้าใจความรู้สึกของป้ามากขึ้น เมื่อรู้ว่าการที่ป้าเต็มทำงานอย่างหนักก็เพื่อต้องการกอบกู้ฐานะและศักดิ์ศรีกลับมา อีกทั้งยังต้องการแก้แค้นคนที่เคยดูถูกเหยียดหยามและยึดเอาบ้านและที่ดินไป

I stared, fascinated by the thick calluses and cracks that scored the skin of her feet. Horrible deep, ugly furrows separated the soles of her feet into flaky layers. Time and back breaking work in the fields had ravaged them. At the same time, they were dainty feet, thin and elegant. Rich now, she could afford to wear imported plastic sandals from Thailand, a luxury in this village, Still, they could never hide her past.²²

การที่ เชื่อง หู เฮียง บรรยายลักษณะตัวละครอย่างละเอียด ก็เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจถึงอารมณ์ ความรู้สึก และนิสัยของตัวละคร ที่ต้องผ่านความเจ็บปวด ความทุกข์ยาก อย่างสาหัสจากการปฏิรูปที่ดิน ถือว่าเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความทุกข์ยากลำบากของประชาชนที่ต้องเผชิญกับความโหดร้ายในช่วงเวลาการปฏิรูปที่ดินได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้เรายังสามารถจำแนกตัวละครโดยใช้แก่นเรื่องเป็นหลัก และแก่นเรื่องที่ เชื่อง หู เฮียง นำเสนอนั้นมี 3 ประการคือ แก่นเรื่องสงคราม แก่นเรื่องวิพากษ์สังคม แก่นเรื่องความรัก ครอบครัว และความแตกต่างทางเพศ

2.4.2.1 ตัวละครจากแก่นเรื่องสงคราม

เมื่อพิจารณาตัวละครจากแก่นเรื่องสงคราม จะพบว่า มีตัวละครที่เป็นทั้งทหาร เจ้าหน้าที่ของพรรค และพลเรือน ซึ่งสามารถแบ่งเป็นตัวละครที่สนับสนุนการทำสงคราม และตัวละครที่ต่อต้านการทำสงคราม ตัวละครที่สนับสนุนการทำสงคราม หากเป็นทหารก็มักหรือเป็นตัวละครที่มีตำแหน่งสูงในกองทัพ หากเป็นพลเรือนก็จะเป็นตัวละครที่สนับสนุนการทำสงครามและเป็นผู้ให้การสนับสนุนแนวคิดชาตินิยม ในขณะที่เดียวกันก็จะเห็นดีเห็นงามกับการต่อสู้เพื่อชาติด้วย

²² Ibid., p.72.

อย่างเช่น พ่อของกวนในเรื่อง *Novel without a Name* ซึ่งสนับสนุนการทำสงครามด้วยการให้ กวาง (Quang) น้องชายของกวน สมัครเข้ารับการเกณฑ์ทหารและร่วมรบในสงครามเวียดนาม เมื่อกวนกลับมาเยี่ยมพ่อที่บ้าน และทราบว่าน้องชายตายในสนามรบ เขารู้สึกเสียใจและโกรธแค้น พ่อมาก เพราะพ่อทำให้ชีวิตที่มีค่าชีวิตหนึ่งต้องมาตายในสงคราม เพียงเพื่อแลกกับค่ายกักขัง สรรเสริญจอมปลอม เป็นผู้เสียสละและมีส่วนสนับสนุนให้ประเทศชนะสงคราม ตรงกันข้ามกับ นายบิว (Buu) พ่อของเบียน (Bien) ซึ่งเป็นเพื่อนสนิทของกวน ที่มีความคิดแตกต่างไปจากพ่อของ กวนอย่างสิ้นเชิง นายบิว คือตัวอย่างของพ่อที่เข้าใจลูก ไม่เห็นแก่ตัว และไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพล ของสงคราม แม้ว่าเบียนจะไปสมัครเป็นทหาร แต่นายบิวไม่เคยห้ามก็เพราะเข้าใจจิตใจลูกชายดี ว่า ต้องการจะมีส่วนร่วมในการต่อสู้ขับไล่ศัตรูออกจากประเทศ เพื่อแผ่นดินจะได้มีความสงบสุข ร่วมเย็น แต่นายบิวไม่เคยเห็นด้วยกับการทำสงคราม และยิ่งวิพากษ์วิจารณ์เจ้าหน้าที่พรรคว่าเป็น พวกไร้ศักดิ์ศรี ที่ยึดถือในอุดมการณ์สังคมนิยม แต่ไม่เคยเข้าใจความหมายที่แท้จริง กลับประพฤติ ตัวเหมือนโจร คอยปล้นอาหารและที่นาไปจากเกษตรกร นอกจากนี้บิวยังตระหนักถึงพิษภัย ของสงครามที่มีแต่ชาวเวียดนามเท่านั้นที่ต้องสูญเสียชีวิตไปมากมาย เพื่อแลกกับชัยชนะที่จะตก อยู่ในเงื้อมมือของคนเพียงไม่กี่คน

But Mr. Buu continued : "Before, out of every ten of them you could find at least seven who were honest, civilized. Even during the worst intrigues, at least they feared public disgrace. Now the ones who hold the reins are all ignoramuses who never even learned the most basic morals. They study their Marxism-Leninism, and then come and pillage our vegetable gardens and rice fields with Marx's blessing. In the name of class struggle, they seduce other men's women."²³

ในส่วนตัวละครกลุ่มหลังที่ต่อต้านการทำสงครามนั้น ส่วนใหญ่ต้องประสบชะตากรรมอัน เลวร้ายในสนามรบ เช่น เสียชีวิต พิการ หรือครอบครัวมีสภาพบ้านแตกสาแหรกขาด และในที่สุด มักกลายเป็นตัวละครที่มีบาดแผลในจิตใจเพราะสงคราม เช่น กวน ตัวละครเอกในเรื่อง *Novel without a Name* ตัวละครในกลุ่มนี้มีทั้งตัวละครที่เป็นทหารและพลเรือนทั้งหญิงและชาย ทั้งเด็ก และผู้ใหญ่ ตัวอย่างชีวิตของตัวละครที่แสดงให้เห็นว่าได้รับผลกระทบอันเลวร้ายจากสงคราม คือ หญิงม่ายที่มีลูกชายเพียงคนเดียว ซึ่งถูกเกณฑ์ทหารและต้องมาเสียชีวิตในป่าช่วงระหว่างสงคราม

²³ Doung Thu Huong, *Novel without a Name*, trans. Nina McPherson, (Great Britain: Picador, 1995), p.133.

เวียดนาม กวน เดินทางไปพบศพของเขาพร้อมกับเป้ที่บรรจุของที่ระลึกและจดหมายถึงแม่ของเขา ที่ระบุว่าหากใครพบศพและจดหมายที่เขาเขียน ขอความกรุณาให้ช่วยนำไปให้แม่ของเขา กวน รู้สึกสงสารและเข้าใจจิตใจของผู้ตายเป็นอย่างดีจึงตัดสินใจนำจดหมายและของในเป้ไปให้แก่แม่ของเขา และเมื่อกวนเดินทางไปพบแม่ของทหารคนนั้น ทันทีที่เธอเห็นเป้ทหารของลูกชายก็รู้ทันทีว่าลูกของเธอตายแล้ว จึงเป็นลมสลบไป ชะตากรรมที่น่าสงสารของหญิงคนนี้ สะท้อนให้เห็นถึงความสูญเสียที่เกิดขึ้นจริงกับบรรดาแม่ของทหาร ที่ต้องสูญเสียลูกชายของตนไปจากความบ้าคลั่งของสงคราม

I greeted her and sat down my knapsack. When she saw me she paled and cried out, "My child" She callaped. (...) One of the women stayed behind to watch over the stall. "He was all she had", she told me.²⁴

จากประวัติของ เชื่อง ฑู เอื่อง พบว่าสิ่งที่เธอเห็นในสงครามนั้น ล้วนแต่เป็นประสบการณ์อันเลวร้าย อีกทั้งผู้คนที่ใช้ชีวิตร่วมสมัยต่างได้รับผลกระทบจากสงครามที่ไม่ต่างไปจากเธอ ดังนั้นตัวละครที่เกลียดสงครามของเธอจึงตกเป็นผู้แพ้ตั้งแต่ต้น ไม่ใช่เพราะเวียดนามพ่ายแพ้ในสงคราม แต่เป็นเพราะวรรณกรรมของ เชื่อง ฑู เอื่อง ได้สะท้อนให้เราเห็นว่า เมื่อไรก็ตามที่มนุษย์ก่อสงครามขึ้น มนุษย์เป็นฝ่ายพ่ายแพ้สงครามเสมอ²⁵

24.22 ตัวละครจากแก่นเรื่องความรัก ครอบครัว และความแตกต่างทางเพศ

ในการพิจารณาตัวละครจากแก่นเรื่องความรัก ครอบครัว และความแตกต่างทางเพศ เราสามารถแบ่งออกเป็นกลุ่มใหญ่ๆ 3 กลุ่ม อันได้แก่ ความรักระหว่างหญิง-ชาย ความรักระหว่างบุคคลในครอบครัว และความรักที่มนุษย์มีให้กับเพื่อนร่วมโลก ตัวละครบางตัวของ เชื่อง ฑู เอื่อง เป็นตัวแทนความคิดของเธอในการแสดงออกถึงความรัก ซึ่งเป็นความรักที่แฝงไปด้วยความเศร้า เพราะว่ามีแก่นเรื่องสงครามและแก่นเรื่องวิพากษ์สังคม การเมือง มาเป็นตัวทำลายความรัก เช่นในเรื่อง *Novel without a Name* พ่อของกวนซึ่งสนับสนุนลัทธิคอมมิวนิสต์และแนวคิดชาตินิยม

²⁴ Duong Thu Huong, *Novel without a Name*, trans. Nina McPherson (Great Britain: Picador, 1995) p. 202.

²⁵ นสิธร วรรณภาพกุล, "วรรณกรรมต่อต้านสงครามของไฮนริช เบิล", (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขา วรรณคดีเปรียบเทียบ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542), หน้า 49.

ได้ส่งน้องชายของกวนออกไปรบ เท่ากับเป็นการทำลายความรักและความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวให้ขาดสะบั้นลง หรือ อาจิ้นห์ ใน *Paradise of the Blind* ที่เป็นตัวการออกคำสั่งการปฏิรูปที่ดินในหมู่บ้าน ส่งผลให้พ่อและย่าของหังเสียชีวิตและความสัมพันธ์ระหว่างแม่กับป้าเดิมต้องขาดสะบั้นลง

2.4.2.3 ตัวละครจากแก่นเรื่องวิพากษ์สังคมและการเมือง

ส่วนตัวละครในกลุ่มสุดท้ายคือ กลุ่มที่ เชื่อง ฑู เเฮียง สร้างขึ้นเพื่อสนับสนุนแก่นเรื่องวิพากษ์สังคมและการเมือง ประกอบด้วยตัวละครในกลุ่มเจ้าหน้าที่พรรค หรือสมาชิกพรรค ซึ่งอยู่ในตำแหน่งระดับสูงหรือมีฐานะร่ำรวย กับตัวละครที่เป็นคนธรรมดาที่ไม่มีอำนาจใดๆ อยู่ในมือ และมักจะถูกเจ้าหน้าที่พรรค หรือสมาชิกพรรคกดดันแก้ง หรือเข้ามาแทรกแซงชีวิตส่วนตัว โดยเฉพาะความสัมพันธ์ในครอบครัว ตัวอย่างเช่น ชีวิตคู่ของลินท์กับเงวี่ยนในเรื่อง *Beyond Illusion* แม้ว่าทั้งคู่จะแยกกันอยู่แต่ก็เป็นเรื่องระหว่างคนสองคนที่ต้องปรับความเข้าใจกัน แต่คนที่ทำให้เรื่องราวของทั้งคู่ถูกเปิดเผยนั่นคือ มาดามต่ง (Tong) ซึ่งเป็นผู้ดูแลพาร์ทเมนท์ที่ทั้งสองคนเช่าอยู่ อันที่จริงแล้ว มาดามต่ง มีหน้าที่ดูแลที่อยู่อาศัยและดูแลคนในที่พัก ให้อยู่ในความสงบเรียบร้อย อีกทั้งยังมีหน้าที่สอดส่องดูแลความประพฤติของสมาชิกที่พักอยู่ในตึกแห่งนี้ และเป็นความบังเอิญของมาดามต่ง ที่มารับรู้ความสัมพันธ์ที่ระหองระแหงของลินท์กับเงวี่ยน จนทำให้มาดามต่งกังวลใจว่า ถ้ามีใครล่วงรู้ถึงความบาดหมางของทั้งสองคนนี้ เธออาจจะพลาดการรับรางวัลครอบครัวตัวอย่างยุคใหม่จากกรรมการบริหารชุมชน มาดามต่งจึงนำเรื่องทั้งหมดไปแจ้งให้ครูใหญ่ ซึ่งเป็นหัวหน้าของลินท์ทราบ เพื่อช่วยเตือนไม่ให้คนทั้งสองต้องหย่ากัน นอกจากนี้มาดามต่งยังมาพบเงวี่ยนกับลินท์ เพื่อเกลี้ยกล่อมให้ทั้งคู่คืนดีกัน

จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมของตัวละครที่เป็นตัวแทนเจ้าหน้าที่พรรค เป็นตัวละครที่ เชื่อง ฑู เเฮียง สร้างขึ้นเพื่อโจมตีระบบการทำงานของพรรคคอมมิวนิสต์ที่เพิกเฉยต่อชีวิตของบุคคล นอกจากนี้เธอยังวิพากษ์วิจารณ์ปรัชญามาร์กซิสต์ว่าเป็นความคิดที่มีดบอดและไม่มีความชัดเจนที่จะช่วยทำให้คนเข้าใจได้ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือ บทสนทนาบนรถไฟของเจ้าหน้าที่พรรค ระดับสูง ใน *Novel without a Name*

"So the word 'comrade' can mean many things from a linguistic point of view, it 's an adaptation. And from an practical angle, well, it 's just a leader 's trick"

"Revolution, like love, blooms and then withers. But revolution rots much faster than love, 'comrade'. The less it 's true, the more we need to believe in it. That 's the art of governing Spreading the word, now that 's you intellectuals' job. We pay you for it."²⁶

เป็นที่น่าสังเกตว่า ตัวละครเพียงตัวเดียวอาจเป็นตัวละครที่ เชื่อง ทุ เอื่อง สร้างขึ้นเพื่อสนับสนุนแก่นเรื่องหลายเรื่อง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าผู้อ่านต้องการพิจารณาตัวละครจากแง่มุมใดเป็นสำคัญ

2.4.3 ฉากและบรรยากาศ

ในการศึกษานวนิยายของ เชื่อง ทุ เอื่อง พบว่าฉากและบรรยากาศมีความสัมพันธ์กับแก่นเรื่องและตัวละครเป็นอย่างมาก เธอมีความสามารถในการสร้างฉากและบรรยากาศในนวนิยายเพื่อสื่อให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจแก่นเรื่อง เสริมบุคลิกลักษณะของตัวละคร รวมทั้งความรู้สึกของตัวละครของเธอได้อย่างกลมกลืน ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการจำแนกประเภทของฉากตามลำดับดังนี้คือ ฉากที่สนับสนุนแก่นเรื่อง สงคราม ฉากที่สนับสนุนแก่นเรื่องความรัก ครอบครัวและความแตกต่างทางเพศ และสุดท้ายฉากที่สนับสนุนแก่นเรื่องวิพากษ์สังคม

2.4.3.1 ฉากที่สนับสนุนแก่นเรื่องสงคราม

ผู้วิจัยพบว่า ฉากที่ เชื่อง ทุ เอื่อง สร้างขึ้นเพื่อสื่อความหมายในการต่อต้านสงครามคือ ฉากในสมรภูมिरบ ฉากค่ายทหารและฉากที่สะท้อนภาพความทุกข์ยากของประชาชนในยามสงคราม

ในเรื่อง *Novel without a name* เชื่อง ทุ เอื่อง มักกล่าวถึงฉากในสมรภูมिरบที่เต็มไปด้วยเสียงระเบิดและเสียงปืนจากข้าศึกที่คอยช้ขั้วยุทธนาการรบในพื้นที่โล่งแจ้ง ตัวละครถูกทำร้ายอย่างไร้ทางสู้ การจู่โจมของฝ่ายตรงข้ามที่เกิดขึ้นกับตัวละครโดยไม่ทันตั้งตัว โดยไม่รู้ว่าศัตรูอยู่ที่ใดและมีกระสุนที่ถูดยิงจากที่ที่มองไม่เห็น ทำให้ตัวละครหมดสิทธิ์ที่จะป้องกันตัวหรือตอบโต้ความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับตน ส่งผลทำให้พวกเขาหวาดกลัวสงคราม ต้องบาดเจ็บและเสียชีวิต

²⁶ Duong Thu Huong, *Novel without a Name*, trans. Nina McPherson (Great Britain: Picador, 1995)

อย่างทุกข์ทรมาน ฉากดังกล่าวเป็นการแสดงให้เห็นถึงทัศนะของผู้เขียนว่า สงครามเปรียบเสมือนพลังอำนาจรุนแรงที่ควบคุมชีวิตมนุษย์ไว้ จะหนีก็หนีไม่ได้ จะสู้ก็สู้ไม่ได้ ดังตัวอย่างฉากในเรื่อง *Novel without a Name* เป็นตอนที่กองกำลังถูกโจมตีอย่างหนักจนกระทั่งหลุมหลบภัยถูกทำลาย พวกทหารจึงต้องรีบคลานหลบกระสุนและช่วยกันขุดหลุมหลบภัยขึ้นมาใหม่แต่โชคร้ายที่ได้ดินเป็นหินแกรนิต เมื่อขุดลงไปถึงพื้นหินแกรนิตก็กระทบกับจอบเสียมเป็นประกายไฟขึ้นมาทำให้ข้าศึกสังเกตเห็นได้ง่ายขึ้น จึงระดมยิงใส่ทหารฝ่ายเวียดนาม จากเหตุการณ์นั้นส่งผลให้มีทหารเสียชีวิตถึง 50 นายด้วยกัน

"That's how the B-41 platoon got the order to annihilate the enemy, why they launched battle F.E. 18. They crawled all the way to the front. And they'd barely begun to dig when the massacre began. (...) All that 's left of the B-41 platoon is some poor guy from Quang Binh. They brought him back to the hospital, gasped for breath. His spleen and liver had been cut out. We don't know what became of him."²⁷

จากฉากที่ยกตัวอย่างมานั้นนอกจากจะทำให้เราเห็นภาพสมรมุขอันโหดร้ายแล้ว ยังเห็นภาพของทหารที่ได้รับบาดเจ็บสาหัสถึงและเสียชีวิตจำนวนมาก ซึ่งทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกสงสารในชะตากรรมของคนที่เป็นทหาร

สำหรับฉากค่ายทหารที่ปรากฏในเรื่อง ส่วนใหญ่จะอยู่ในป่าลึก หรือดินแดนแถบภูเขา สภาพความเป็นอยู่ของทหาร ต้องเผชิญกับความยากลำบาก ความอดอยากหิวโหย โรคภัยไข้เจ็บ การขาดแคลนอาหารและยารักษาโรค สภาพภูมิประเทศ ที่มีแต่อันตรายเกิดขึ้นได้ทุกขณะไม่ว่าจากศัตรูหรือสัตว์ป่าที่ดุร้าย ทำให้ทหารส่วนหนึ่งต้องมาเสียชีวิตอย่างไร้ค่าท่ามกลางสภาพความเป็นอยู่ที่แสนโหดร้าย ดังเช่น ตอนที่กวนเดินทางมาที่หน่วย M.035 เพื่อมาเยี่ยมเพื่อนเก่าที่เคยสนิทสนมในช่วงออกรบ คือ ผู้กองฮุก (Huc) และเบียน (Bien) เพื่อนสนิทอีกคนที่ทำงานอยู่ในหน่วยปฏิบัติการพิเศษแห่งนี้ ค่ายทหารนี้อยู่ในป่าลึก ห่างไกลจากผู้คนและศูนย์บัญชาการมาก ความเป็นอยู่ของพวกทหารจึงลำบาก ขาดแคลนทั้งยาและอาหาร พวกเขาจึงเสี่ยงต่อการเจ็บป่วย

²⁷ Duong Thu Huong, *Novel Without a Name*, trans. Nina McPherson (Great Britain: Picador, 1995)

ได้ง่าย และยังคงคอยระวังสัตว์ป่าไม่ให้เข้ามาทำร้าย ชีวิตของพวกเขาจึงเหมือนแขวนอยู่บนเส้นด้าย แม้จะไม่ได้ออกไปรบกับข้าศึกก็ตาม

“No, not yet, because we always have a sentinel. Mainly to spot tigers, but also enemy scouts. Whoever stands watch opens fire as soon as they smell a tiger. When I first got here, I saw a tiger drag the head of a young girl right in front of the camp gate. She was probably a liaison agent.”²⁸

ใน *Novel without a Name* ยังมีฉากที่สะท้อนสภาพความทุกข์ยาก และการดิ้นรนของประชาชนเพื่อให้มีชีวิตรอดในช่วงสงคราม จะเห็นได้จากเหตุการณ์บนรถไฟ ซึ่งกวนใช้เดินทางกลับไปยังกองบัญชาการ กวนได้สังเกตชีวิตของผู้คนที่โดยสารรถไฟเหมือนกับเขา มีทั้งชายชราผู้มากับถุงใส่จานขนาดใหญ่ หรือ แม่ค้าที่บรรทุกสินค้ามากมาย และยังมีนอสนละเมอทวงเงินลูกค้า เพราะกลัวว่าวันต่อไปลูกค้าจะไม่มาตลาด หรือถูกระเบิดตายเสียก่อน แม่ค้าคนนี้ก็กลัวขาดทุน เพราะไม่มีใครจ่ายเงินให้จนต้องเก็บเอาไปฝัน สร้างความขบขันให้แก่ผู้ที่อยู่บนรถไฟ แม้จะเป็นเรื่องที่น่าขัน แต่ก็แฝงไปด้วยความสะเทือนใจ เพราะในภาวะสงครามเช่นนี้ เครื่องอุปโภค บริโภค ต่างๆ ที่ดูเหมือนจะมีค่าเพียงน้อยนิดในสภาวะปกติ อาจเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของคนในช่วงสงคราม เราจึงไม่อาจปฏิเสธได้ว่า นอกจากสงครามจะทำลายชีวิตผู้คน และทรัพย์สินจำนวนมาก ยังสร้างความทุกข์ยากลำบากให้แก่คนที่ยังมีชีวิตอยู่

2.4.3.2 ฉากที่สนับสนุนแก่นเรื่องความรัก

ในเรื่อง *Memories of a Pure Spring* เป็นนวนิยายที่กล่าวถึงโคกนาฏกรรมของชีวิตคู่ ซึ่ง เชื่อง ทุ เอื่อง ได้ใช้ฉากต้นไม้อันสวนของบ้านเป็นสัญลักษณ์ และลงบอกเหตุว่าชีวิตคู่ของตัวละครเอกจะต้องพบกับความโศกเศร้า โดยให้รายละเอียดปลีกย่อยของต้น ylang-ylang²⁹ เพื่อสนับสนุนแก่นเรื่องความรัก ซึ่งชาวเวียดนามถือว่าต้น ylang-ylang เป็นต้นไม้อัปมงคลที่ไม่ควรปลูกไว้ในบ้าน เพราะเชื่อว่ากลิ่นหอมของมันจะนำพาสิ่งชั่วร้ายและความตกต่ำมาสู่ชีวิต ฉาก

²⁸ Duong Thu Huong, *Novel Without a Name*, trans. Nina McPherson (Great Britain: Picador, 1995) p. 181.

²⁹ เป็นต้นไม้อันในแถบอินเดียตะวันออก อยู่ตระกูลเดียวกับต้นน้อยหน่า ดอกมีสีเขียวเหลืองและมีกลิ่นหอม น้ำมันที่สกัดได้จากดอกไม้ยังนำมาทำเป็นน้ำหอม

ต้นไม้ที่มีอยู่ถึง 2 ครั้งด้วยกัน ครั้งแรกคือ ตอนที่เลิม (Lam) เพื่อนสนิทของสูงมาเยี่ยมสูงที่บ้าน เพื่อให้กำลังใจเขา ก่อนจะกลับเลิมได้กลิ่นหอมของดอกไม้จากต้น ylang-ylang และรู้สึกเหมือนมีเงาชั่วร้ายอยู่ในบ้านหลังนี้ ทำให้เขารู้สึกไม่สบายใจ เลิมจึงแนะนำให้สูงตัดต้นไม้ทิ้ง เพราะเลิมเคยได้ยินพ่อของเขาเล่าให้ฟังว่าหากครอบครัวใดที่ปลูกต้นไม้ต้นนี้ไว้ในบ้านก็จะมีแต่ความโชคร้ายและความตกต่ำ และในครั้งที่สองคือ ตอนที่ตาม (Dam) เพื่อนสนิทของสูงกับเชื่องมาเยี่ยม เมื่อตามได้กลิ่นของดอกไม้ ylang-ylang ก็รู้สึกไม่สบายใจ พร้อมกับแนะนำให้เชื่องตัดต้นไม้ทิ้ง เพราะเชื่อว่าเป็นลางไม่ดี แต่เชื่องบอกว่าเคยคิดจะตัดแล้วแต่สูงห้ามไว้ไม่ให้ตัด

กลิ่นของดอกไม้ ylang-ylang จึงเปรียบเสมือนลางบอกเหตุว่าอีกไม่ช้าความรักและชีวิตของทั้งคู่จะต้องพบกับความโศกเศร้า และเป็นจริงดังคาดเพราะในตอนจบของเรื่องสูงมาฆวนคอยตายที่ได้ต้นไม้ต้นนี้ การที่สูงฆ่าตัวตายก็เพราะว่าเขาไม่อาจทนมีชีวิตต่อไปได้ โดยที่เขาไม่มีแรงบันดาลใจที่จะแต่งเพลงต่อไป เพราะทั้งชีวิตของสูงอุทิศให้กับการสร้างสรรค์งานศิลปะ แต่เมื่อเขาต้องประสบเหตุการณ์เลวร้ายต่างๆ มากมาย จิตใจของสูงอ่อนแอลงซึ่งส่งผลต่อความสามารถในการแต่งเพลง อีกทั้งสูงเป็นผู้ที่ทำลายความรักและความไว้วางใจที่เชื่องมีให้ต่อเขา ครั้งแล้วครั้งเล่า ด้วยเหตุนี้ความสัมพันธ์ของทั้งคู่จึงไม่อาจกลับมาเหมือนเดิมอีกต่อไป

Why does this memory make me suffer? It's nothing. Love has always been an illusion. The eternal illusion. The old myth of fidelity. How many millions of couples had sworn it and then betrayed each other? Now, in a moment of passion, she replays for her lover the scene of their old vows. Life, the ceaseless river, flow on.³⁰

2.4.3.3 จากที่สนับสนุนแก่นเรื่องวิพากษ์สังคมและการเมือง

ในประเด็นการวิพากษ์สังคมเวียดนามร่วมสมัย ผู้วิจัยพบว่า เชื่อง หู เอื่อง ต้องการแสดงให้เห็นความเปลี่ยนแปลงในสังคมเวียดนามยุคใหม่ในช่วงก่อนการปฏิรูปเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่สภาพเศรษฐกิจย่ำแย่ ราคาพืชผลตกต่ำ อันเป็นผลจากความล้มเหลวในแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติที่รัฐบาลพรรคคอมมิวนิสต์เป็นผู้กำหนด ส่งผลให้เกษตรกรจำนวนมากต้องละทิ้งถิ่นฐานจากชนบทมาหางานทำในเมืองกรุง พื้นที่ในเมืองจึงแออัดมากขึ้น เพราะเต็มไปด้วย

³⁰ Duong Thu Huong, *Memories of a Pure Spring*, trans. Nian McPherson (USA: Penguin, 2000).

บ้านเรือนของผู้คนที่อพยพเข้ามาทำงาน จากเรื่อง *Paradise of the Blind* เขียน ทุ ฮึง ก่อถึง บ้านพักของแม่และหึ่ง ซึ่งอยู่ในสลัมใจกลางกรุงฮานอย บรรยากาศที่ปรากฏในเรื่อง ผู้เขียนบรรยายถึงสภาพบ้านที่มีขนาดเล็ก หลายหลังติดกันอย่างแออัด และมีสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม แม่พาหึ่งมาอยู่ที่แห่งนี้ตั้งแต่เธอเกิด และหาเลี้ยงชีพด้วยการขายของ แม้ว่าหึ่งจะอยู่กับอย่างยากจน แต่เธอกับแม่ก็มีความสุขตามอัตภาพ

“And I saw the roof of the shack in Hanoi where my mother lived.

Sheet metal patched together with tar paper. On rainy days, the roof leaked. In the heat of summer, the acrid smell of tar was overpowering, nauseating. All around, the gutter, gurgling under slabs of cement, flowed from one house to the next. Children played in this filthy black water, sailing their little white paper boats. The few mangy patches of glass were at the foot of the wall where men drunk on too much beer came to relieve themselves. The place reeked of urine. This was my street; I had grow up here”³¹

เมื่อพิจารณาถึงฉากที่สนับสนุนการวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมือง ก็มีปรากฏอย่างชัดเจนในเรื่อง *Beyond Illusion* ในตอนที่เจวี่ยนกับเพื่อนนักข่าวต้องเดินทางไปทำข่าวประชาสัมพันธ์เรื่องความสำเร็จในการพัฒนาการเกษตรของรัฐ แต่เมื่อเจวี่ยนเดินทางไปถึงกลับพบแต่ความแห้งแล้ง และค้นพบความจริงว่าที่ดินและผลผลิตตกเป็นของรัฐ ชาวนามีชีวิตความเป็นอยู่อย่างแร้นแค้น อดยากแทบไม่มีข้าวกิน เจวี่ยนตกใจกับสภาพความจริงที่อยู่เบื้องหน้ามาก และรู้สึกสะเทือนใจมากขึ้น เมื่อชาวนาคนหนึ่งถูกหัวหน้าชุมชนเกณฑ์มาให้แสดงท่าทางการถอนหญ้าในไร่ มันฝรั่ง ชาวนาคคนนั้นบอกกับเจวี่ยนและนักข่าวอีกคนให้รีบถ่ายรูป เพราะจะได้กลับไปรับค่าจ้างคือ เนื้อหมูและข้าวเหนียวอีกจำนวนหนึ่งเพื่อไปประทังชีวิตและเลี้ยงดูครอบครัว แม้ว่าเจวี่ยนและเพื่อนจะรู้สึกละอายใจกับการกระทำของตน แต่พวกเขาจำเป็นที่จะต้องทำหน้าที่บิดเบือนข่าวจากสิ่งที่เห็นตามคำสั่งของหัวหน้าบรรณาธิการและเจ้าหน้าที่พรรค ทั้งๆ ที่รู้อยู่แ่ใจว่าคนพวกนี้คือพวกหน้าไหว้หลังหลอก เห็นแก่ตัว โง่เขลา และมีความโลภ กระจายในอำนาจ โดยไม่สนใจว่าประชาชนจะต้องเผชิญกับความทุกข์ยากมากเพียงใด

³¹ Duong Thu Huong, *Paradise of the Blind*, trans. Nina McPherson (USA: Penguin, 1993). p. 13-14.

So I asked her , "Why are you weeding here?" She threw the spade on the ground, panting, and said, "The leader of the commune ordered us here for the photographers, for their newspapers. Our rice paddies are parched. The ground is cracked, the furrows are so deep they come up to your knees. There's not a drop of water left in the ground. How can they talk about planting potatoes and rice? It's been two months now since we've eaten a grain of rice. The other day, when they heard you were coming, they went to the district to ask for sticky rice and distributed four and a half pounds of it and ten and a half ounces of pork to every household" She wiped the sweat dripping down her face and urged me, "Quick, take your photos so we can go home. We can't stand it anymore."³²

จะเห็นได้ว่าในนวนิยายของ เซื่อง ทุ เฮื่อง มักจะนำเสนอฉากซึ่งเน้นไปที่สภาพความทุกข์ยากลำบากของประชาชนอันเป็นผลจากสงคราม สภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เพื่อเปิดเผยข้อเท็จจริงที่รัฐบาลบิดเบือนและเพื่อเป็นการเรียกร้องให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งที่ดีขึ้น

³² Duong Thu Huong, *Beyond Illusions*, trans. Nina McPherson (New York: Hyperion East, 2002)